

ANALOGI

4

2011

HAMINAN, HÄMEENLINNAN, KOTKAN, LAHDEN, LAPPEENRANNAN, TAMPEREEN JA TURUN ORTODOKSISET SEURAKUNNAT 1.9.2011

Ministeri
Maria Guzenina-
Richardson:

Yhteis- työtä yli sektori- rajojen

Sivut 4-7

ANALOGI HAASTATTELEE

4-7 Aurinkoa silmissä.

Peruspalveluministeri Maria Guzenina-Richardsonin haastattelu
Hellevi Matihalti

KIRKON VAPAAEHTOISTYÖ VALINKAUHASSA

9-12 Vieläkö vapaaehtoisia riittää?

Emäntä Leena Hännisen haastattelu
Kari M. Ranttilä

**13-14 Seurakuntien vapaaehtoistyö
kaipaa organisoimista**

Mikko Junes

IKONIMAALAUUS ETSII SUUNTAANSA

14-17 Luovuuden sallimisesta.

Ikonimaalari Vivi Ruottisen haastattelu
Kari M. Ranttilä

17-19 Jumalan käden kautta.

Harri Stefaniuksen haastattelu
Simo Ojanen

KIRKON YKSEYDEN ETSINTÄÄ

20-21 Ekumeeninen ahaa-elämys

Isä **Heikki Huttunen**

21-23 Ortodoksit ekumeenisessa liikkeessä

Tamara Grzelidze

KIRKON JÄSENYYS VAAKALAUDALLA

**22-23 Ortodoksisesta kirkosta eroa
pohditaan pitkään**

Mikko Junes

SYKETTÄ SEURAKUNNISSA 24-37

Nuoret patikoivat luostariretkellä

Matkalla Valamosta Lintulan luostariin Mäntysalon saaren aarnimetsässä. Ks. ss. 29-30.

VAKIOPALSTAT

3 Pääkirjoitus
Kari M. Ranttilä
3 Puheenjohtajalta
Isä **Ion Durac**
8 Metropoliitalta
Ambrosius
11 Arkipiispalta
Leo
38-39 Lapset ja nuoret
Leena Lomu

LIITE Jumalanpalvelukset ja seurakuntien toiminta

2-4 HAMINA Kouvola
5-7 HÄMEENLINNA Forssa
8-9 KOTKA Loviisa
10-13 LAHTI Heinola, Hyvinkää
14-18 LAPPEENRANTA Imatra
18-21 TAMPERE Pori
22-24 TURKU Rauma, Salo

Ajassa liikkuu

Aloitteet jätetty

Vuoden 2011 kirkolliskokous aloittaa työskentelynsä 28.11. Valamon luostarissa. Kesäkuun loppuun mennessä tehtiin 15 aloitetta, joista 10 käsittelee kirkon toimintaa. Näissä on monta vaikeakin päätöstä:

- Keskusrahastojärjestelmä olisi uudistettava vastaamaan kirkon nykyistä kehitystilannetta.
- Seurakuntien ja luostarien keskusrahastomaksuja pitäisi ohjata seurakuntien, luostareiden ja kirkon tehtävää edistävien yhteisöjen tukemiseen.
- Suomen ortodoksisen kirkon täyteen kanoniseen itsenäisyyteen tähtäävät neuvottelut on lopetettava.
- Kirkko tarvitsee suunniteltua, johdonmukaista, jatkuvaa ja hyvin johdettua kehittämistä.
- Mahdollisuus kanonisoida kirkkomme piiriin kuuluvia pyhiä ihmisiä.
- Kirkon mediastrategian tarkentaminen ja mahdollisuudet julkaista kirkon valtakunnallista lehteä.
- Vuosittaisten maahanmuuttajille suunnattujen tapahtumien järjestäminen
- Äänestysikärajan laskeminen 16 ikävuoteen seurakunnan vaaleissa.
- Seurakuntien kasvatus- ja diakonityöntekijöiden siirtäminen työajattomien hengellisen työn tekijöiden ryhmään.

RADIO • TV

SU 11.9. RADIO, pyhien Sergein ja Hermanin päivän liturgia klo 11-12, Heinävesi, Valamon luostarin Kristuksen kirkastumisen kirkko

LA 17.9. RADIO, aamuhartaus, arkki-mandriitta Sergei, Valamon luostari

TI 20.9. RADIO, iltahartaus, pastori Sergius Colliander, Varistaipale

SU 25.9. RADIO, helluntain jälkeen 11. sunnuntai, liturgia klo 11-12, Helsinki, Uspenskin katedraali

SU 9.10. RADIO, helluntain jälkeen 17. sunnuntai, liturgia klo 11-12, Joensuu, Pyhän Johannes Teologin kirkko

LA 8.10. RADIO, aamuhartaus, piispa Arseni, Kuopio

TI 18.10. RADIO, iltahartaus, munkkidia-koni Serafim, Espoo

SU 23.10. RADIO, helluntain jälkeen 19. sunnuntai, liturgia klo 11-12, Rovaniemi, Pyhän apostoli Andreaksen kirkko

LA 29.10. RADIO, aamuhartaus, kirkko-herra Markku Salminen, Helsinki

SU 6.11. RADIO, helluntain jälkeen 21. sunnuntai, liturgia klo 11-12, Iisalmi, Pyhän profeetta Eliaan kirkko

Seuraava Analogi 5/11 on tämän vuoden viimeinen lehti ja ilmestyy 27.10. Siihen tuleva aineisto on jätettävä toimitukseen viimeistään **keskiviikkona 28. syyskuuta.**

■ TÄMÄN LEHDEN ON SINULLE TILANNUT OMA SEURAKUNTASI

- **Julkaisija:**
Haminan, Hämeenlinnan, Kotkan, Lahden, Lappeenrannan, Tampereen ja Turun ortodoksiset seurakunnat
 - **Kustantaja:**
Kustannusosakeyhtiö Kotimaa
Kahdestoista vuosikerta, painosmäärä 10 200 kpl.
 - **Päätoimittaja:**
Kari M. Röntilä, puh. 040 550 6272
 - **Graafikko:**
Heikki O. Jokinen, puh. 050 524 6007
ho.jokinen@kolumbus.fi
 - **Toimitus:**
Rautatiekatu 52 E, 13210 Hämeenlinna
 - **Sähköposti:**
analogi@kotimaa.fi tai
analogi.toimitus@pp.inet.fi
 - **Tilaaminen ja osoitteenmuutokset:**
Tampereen kirkkoherranvirasto,
Suvantokatu 10 A, 33100 Tampere, puh. 020 610 0355 (ti–pe klo 9–13)
 - **Julkaisuneuvosto:**
Kirkkoherra Ion Durac (pj.), kirkkoherra Timo Tynkkynen (vpj.), kirkkoherra Markus Aroma, kirkkoherra Leo Huurainen, kirkkoherra Aki Leskinen, (Kotkan kirkkoherra), kirkkoherra Markku Toivanen, päätoimittaja Kari M. Röntilä, Maria Hokkinen, Marita Jouhki-Inkinen, Mikko Junes, Leena Karjalainen, Leena Lomu, Eeva Manni ja Marita Nieminen, Satu Timonen.
 - **Toimituskunta:**
Mikko Junes, Esko Nikander, Simo Ojanen
 - **Tilaushinta**
21 euroa/vuosi
Lehti ilmestyy viisi kertaa vuodessa
 - **Ilmoitushinnat (sis. alv):**
1/1-sivu 1200 euroa, ½-sivu 650 euroa
¼-sivu 500 euroa, 1/8-sivu 250 euroa, ks. verkkosivuilta mediakorttia
 - **Ilmoitusmyynti** (kaupalliset ilmoitukset):
Kotimaa-Yhtiöt Oy, myyntineuvottelija
Vappu Kuusiniemi, puh. (014) 619 824 tai
040 486 6726, vappu.kuusiniemi@kotimaa.fi;
aineistot: ilmoitusmyynti@kotimaa.fi.
- Painopaikka: Kirjapaino Uusimaa,
Porvoon 2011
ISSN 1458-9257
Jakelu: Itella Posti oy.

Juhlaikoni

Helluntain jälkeen
19. sunnuntai,
apostoli Jaakob, Herran veli,
23. lokakuuta

www.ort.fi/analogi
I. SYYSKUUTA 2011

Kari M. Röntilä
(isä Hariton)

UUSI KIRKKOVUOSI ALKAA

Parempaa yhteisöllisyyttä

Ortodoksista kirkkoa ja seurakunnissa tapahtuvaa toimintaa kuvataan mielellään yhteisölliseksi, ja sen ymmärretään olevan meillä enemmän totta kuin muissa kirkkoissa tai uskonnollisissa yhteisöissä. Olemme kuitenkin samojen lainalaisuuksien alaisia kuin muutkin yhteisöt, minkä huomaa siitä, että vain pieni määrä koko seurakunnan jäsenmäärästä tuntee mielenkiintoa toimintaan osallistumiseen. Siksi mainostettu yhteisöllisyytemme tulee osata asettaa oikeisiin mittasuhteisiin.

Aktiiviset seurakuntalaiset toimivat erilaisissa kirkollisissa yhdistyksissä ja ryhmissä. Vapaaehtoistoiminnassa onkin huomattu, että sellaisia ihmisiä on yhä vähemmän, jotka ikään kuin suoraan toimisivat pyhäkön ja siinä tapahtuvan jumalanpalveluselämän hyväksi. Yhdistystoiminta rikastuttaa monimuotoisuudellaan seurakuntaa, mutta toisinaan myös syö pois pyhäkön toiminnalle elintärkeät vapaaehtoiset.

Joudumme kysymään, onko seurakunta meille pyhäkköyhteisö vai uskonnollisen monitoimisuuden ylärakenteen. On selvää, ettei tällaiseen vaikeasti hahmottuvaan ylärakenteeseen ole helppo mennä mukaan, koska se pitäisi ensin löytää ja tunnustaa. Kirkkoon voi toki mennä sisälle, mutta välttämättä se ei johda seurakuntaan sisään astumiseen, koska ne ovat jostakin syystä eri asioita. Onkin käynyt niin, että erilaiset pienemmät kokoontumiset, porukat ja yhdistykset toimivat tämän uskonnollisen ylärakenteen alla ja korvaajina, ja niissä mukana olemisesta sanotaan, että juuri se on seurakunnassa mukana olemista. Pakenevatko siis vapaaehtoisetkin yhdistyksiin tehdäkseen edes hieman enemmän totta ortodoksisesta yhteisöllisyydestämme?

Tämä rakenteellinen ongelma on päässyt kehittymään parin viimeisen vuosikymmenen aikana vähitellen ja huomaamatta. Kirkon hallintoa nyt uudistettaessa tulisikin pohtia, voitaisiinko ainakin kirkon perustehtäviin keskittyvät yhdistykset ottaa paikallisen seurakunnan suoran budjettirahoituksen piiriin. Silloin yhdistykset eivät enää keskittyisi hoitamaan vain omia asioitaan vaan muodostaisivat myös tärkeän osan pyhäkköyhteisön toiminnallista kehysrakennetta. Niiden varainkeruu kohdistuisi suoraan pyhäkköyhteisön yhteiseksi hyödyksi, mikä laajentaisi demokraattista seurakuntahallintoa. Yhteisöllisyytemme tarkoittaisi silloin enemmän myös aitoa toiminnallista yhteisyyttä. Hallintomallina tämä viittaisi hieman Apostolien tekojen kuvaukseen alkukirkon seurakuntayhteydestä.

■ Kari M. Röntilä

PUHEENJOHTAJALTA, ISÄ ION DURAC

Vaikka kirkolla on työntekijöitä, jotka pitävät huolta siitä, että seurakunnan hengellinen elämä toimisi hyvin, he tarvitsevat myös apulaisia. Kirkonrakentajien lisäksi on erittäin paljon muita henkilöitä, jotka ovat mukana seurakunnan toiminnassa ja tukevat sen edistymistä. Vapaaehtoinen työ kirkossa on yhtä vanhaa kuin kirkko itse. Ensimmäiset, jotka tekivät vapaaehtoista työtä, olivat apostolit, sitten tulivat seitsemän avustajaa eli diakonia, jotka valittiin silloin kun apostolit sanoivat: "Ei ole oikein, että me ruoan jakamisen tähden lyömme laimin Jumalan sanan." (Ap. t. 6:2) Tänään jokaisessa seurakunnassa on paljon eri tavoin työtä tekeviä kristittyjä, joita ilman hengellinen elämä ei voisi edistyä. Meidän tulee arvostaa kaikkia heitä, jotka avustavat meitä, ja meidän pitää osoittaa heille kiitollisuutta.

Aurinkoa silmissä

HELLEVI MATIHALTI HAASTATTELEE

Helsingissä Meritullinkadulla on paahtava heinäkuun helle, mutta Sosiaali- ja terveysministeriön toimitilat on ihanasti ilmastoitu. Nousen hujauksessa hissillä kuudenteen kerrokseen, jossa on peruspalveluministeri **Maria Guzenina-Richardsonin** työhuone.

KUVAT: HELLEVI MATIHALTI

**Peruspalvelu-
ministerille**
kirkon perustehtävä
on sielunhoito

Vaikka kirkkoja ja muita uskonnollisia yhdyskuntia koskevat asiat eivät todellakaan kuulu peruspalveluministerin toimialaan, tarkoituksenamme on keskustella ensisijaisesti juuri niistä.

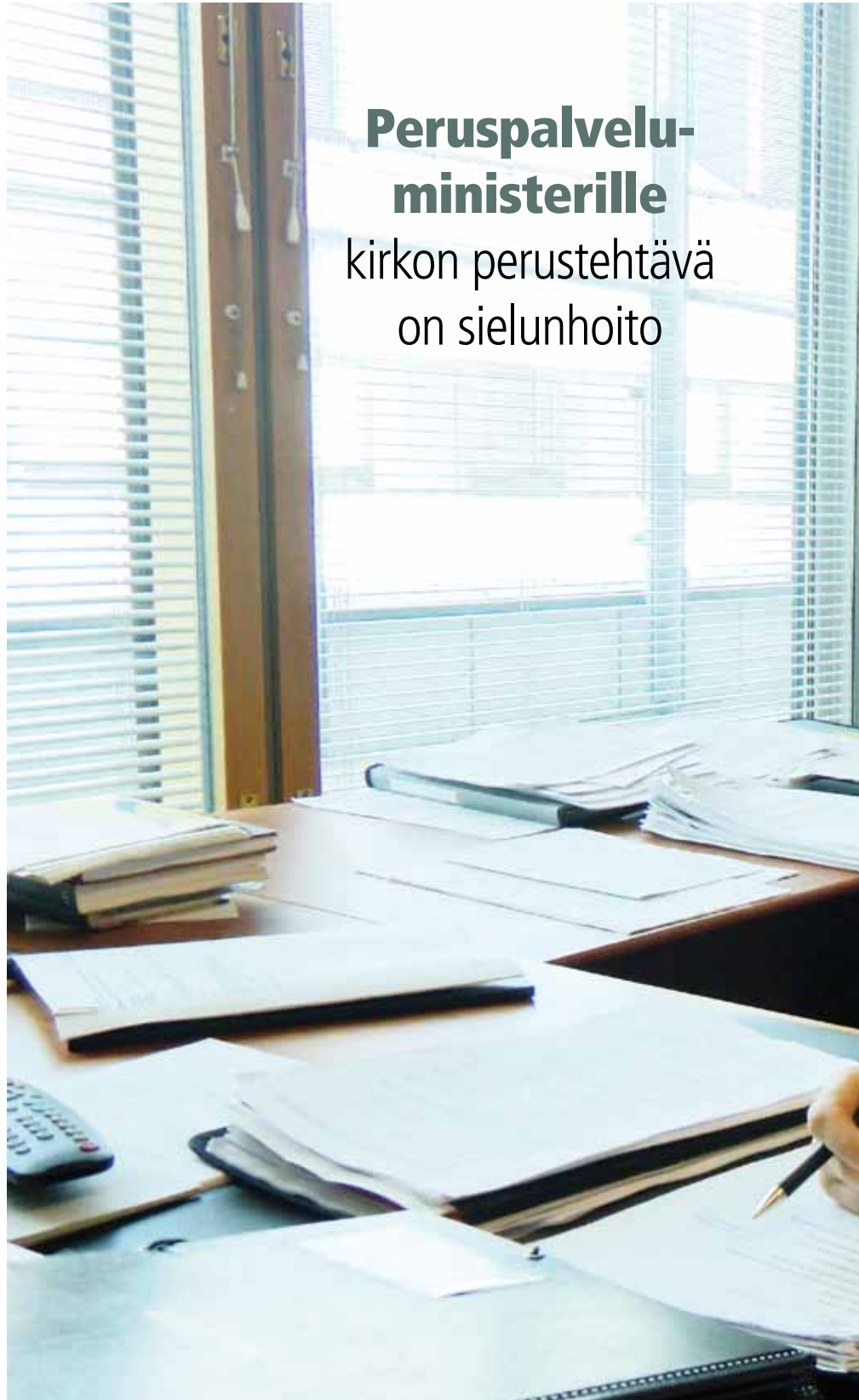
Ministerin päivä on alkanut aikaisin. Jo kello seitsemältä hän oli MTV:n studiolla. Työt jatkuvat iltaseitsemään.

– Onneksi pojallani Alexilla on hyvä turvaverkko kotona, hän sanoo.

Ministeri Guzenina-Richardsonin isä oli saksalainen ja luterilainen. Maria kastettiin myös luterilaiseksi, ja hän kuului saksalaiseen seurakuntaan. Mutta nuorena aikuisena Maria liittyi ortodoksiseen kirkkoon, mummonsä ja äitinsä kirkkoon, jonka hän sanoo aina tunteneensa enemmän omaksi kirkokseen. Myös ainoa lapsi, nyt 11-vuotias Alex, kastettiin ortodoksisen kirkon yhteyteen Lontoossa.

Laajentumista yli sektorirajojen

Guzenina-Richardson kieltäytyy näkemästä tässä ajassa, tällä hetkellä enem-

pää uskonnonvastaisuutta tai kirkkojen vastaisuutta kuin aikaisemminkaan.

– Ensiksikin minusta on hyvä, että käydään julkisesti keskustelua kirkon roolista. Aivan varmasti jokainen ihminen jossakin elämänsä vaiheessa pohtii uskontoon liittyviä asioita. Se on etsi-

mistä, jota elämä kaiken kaikkiaan on – vastausten hakemista, oman paikkansa löytämistä, oman hengellisyytensä tiedostamista. Tai sitten tiedostamatta jättämistä.

– Näen asian ennemminkin niin, että aikamme ihmiset ovat kiinnostuneita

uskonnosta laajemmin ja hakevat tietoa myös muista uskonnoista enemmän kuin aikaisemmin. Samaan aikaan he kyseenalaistavat tiettyjä vanhoja rakenteita. Maailman rajat ovat nyt aivan erilaiset kuin sata tai viisikymmentä, jopa kaksikymmentä vuotta sitten. Internetin ►

Aurinkoa...

▶ avulla ihmisten on helppo etsiä ja löytää tietoa myös tässä suhteessa.

– Ajattelen myös, että hedelmällinen lähtökohta on, kun pystytään tekemään yhteistyötä yli sektorirajojen, onpa sitten kyseessä hallitus ja oppositio tai kirkko ja valtiovalta. Sellainen toimintatapa, jossa jokainen suojelee omaa tonttiaan eikä avaa ovia uusille ajatuksille tai kykene kutsumaan ihmisiä sisään, johtaa eräänlaiseen kehittymättömyyteen. Silan rakentamista toiseen suuntaan ei koskaan saa unohtaa.

Luvallista pysähtyä kirkkoon

Guzenina-Richardson pitää jokaisen ihmisen hengellisyyttä ja suhdetta uskontoon hyvin henkilökohtaisena asiana, jota ulkopuolisilla ei ole oikeutta mitata ja arvioida. Kirkolla on hänen mielestään kuitenkin äärimmäisen tärkeä merkitys yhteiskunnassa tällä hetkellä. Hänen näkemyksensä mukaan kirkon tulee toimia ikään kuin omanatuntona ajassa, mutta hyvin merkityksellistä on kirkon diaconiatyö.

– Minua ovat aina kiehtoneet kirkkojen piirissä ne ihmiset, jotka ovat olleet omalta osaltaan luomassa sivistystä ja varsinkin auttamassa hädän hetkellä lähimmäistä ja tuomassa eräänlaista laupeutta, armon ilmapiiriä yhteisöihin.

– Mutta kirkko on myös hiljentyneen paikka ja pyhyden kokemisen paikka. Meidän aikamme on niin kiireistä ja hälyistä, emme osaa oikein pysähtyä ja olla hiljaa. Kirkko on ikään kuin luvallisen pysähtymisen paikka.

...kirkas jälki

Hän ottaa esille myös ihmisen ajan rajallisuuden, ihmisen kuolevaisuuden, joka tahtoo helposti unohtua, ja muistuttaa siitä, miten ihmiset monesti eivät tahdo käsittää tehtäviensääkään määräaikaisuutta.

– Minulle kirjoitti tästä eräs vanhempi ystäväni tekstiviestissä, hän ker-

too. – Olin lähettänyt hänelle tekstiviestin, että olen nyt matkalla tässä ministerin autossa, ja olin kertonut, miten minusta tuntuu suurelta etuoikeudelta saada tehdä tätä työtä. Olin kirjoittanut, että haluan pitää itseäni työkaluna, joka toimii tässä tehtävässä tietyn ajan. Sain häneltä vastauksen, että on hyvä, kun osaan ajatella noin. Ja hän lopetti viestinsä: ”Memento mori”, muista kuolevaisuutesi.

– Ja miten meidän pitäisi elää kirkkoa todeksi ajassamme? Ystäväni viestissä se on sanottu. Se on siinä, miten me toimimme, miten me kohtaamme toiset ihmiset. Vai elämmekö niin, että keräämme vain tittleitä, ulkoisia asioita oman kilpemme kiillotukseksi, muistamatta kuolevaisuuttamme.

Hän miettii hetken ja sanoo sitten:

– Minä pelkään elämätöntä elämää. Sitä, että jättäisin jälkeeni vain harmaata ja tyhjää. Haluaisin jättää jälkeeni kirkkaan vanan...

Viimeisellä pysäkillä

Ortodoksinen kirkko korostaa voimakkaasti yhteisöllisyyttä.

– Yhteisöllisyyttä ei voi olla ilman toinen toisensa kunnioittamista, toisen ihmisarvon tunnustamista. Aitoon yhteisöllisyyteen kuuluu vuorovaikutus, lähimmäisen kuuleminen ja kuunteleminen, Guzenina-Richardson sanoo.

Hän puhuu huolestuneena aikamme ihmisten lokeroitumisesta, kohtaamattomuudesta, josta sitten syntyy nykyajan hyvin erityinen piirre – yksinäisyys.

– Tässäkin kirkko tulee usein hätiin viimeisellä, sellaisella epätoivon hetkellä, kun ei enää tiedä, minne kääntyä.

Kirkon perusta pysyy

Omasta elämästään hän muistaa kiinteimmän seurakuntayhteytensä niiltä ajoilta, jolloin hän asui Englannissa. Jumalansynnyttäjän kuolonuneen nukkumisen ja kaikkien pyhien muistolle omistettu kappeli Lontoon Knightbridgessä ja kirkon pappi, isä Alexander Fostirooulos, olivat hänen ja hänen pienen Alex-poikansa tuki ja turva, eräänlainen henkireikä yksinäisyydessä, hän muistelee nyt.

– Mitään muuta turvaverkkoa minulla ei tuolloin ollut, koska äitini asui

Suomessa eikä kovin usein päässyt luoksemme, hän sanoo, miettii hetken, jatkaa:

– Kirkon perustehtävä? Kyllä se on sielunhoito, sielujen hoito – sielujen pelastaminen.

Hänen mielestään kirkon opetuksessa peruseriaatteen eivät muutu.

– Mihin kysymyksiin ihminen etsessään hakee vastauksia? Kuka minä olen? Mikä on ihminen? Mitä kuoleman jälkeen? Ne kysymykset eivät koskaan muutu. Mutta sitten on aikojen muuttuessa syntyneitä kysymyksiä – yhteiskunta on hajanainen, aika pirstaloitunut, liian monet ovat aivan yksin, ja yksinäisyys, arvottomuuden tunne, se ettei kelpaa kenellekään, johtaa usein liialliseen alkoholinkäyttöön. Toisilla on työelämän vaatimukset tai työn ja perheen yhteensovittaminen. Ajatellaan avioliiton merkitystä, parisuhdekysymystä... Raamattu on täynnä opetuksia. Raamattu antaa myös sijaa tulkinnoille, ja joskus tulkinnoilla saadaan aikaan paljon murhattakin.

– Tärkein onkin siinä, että kirkko elää ajassa ja pystyy ottamaan vastaan juuri tämän ajan ihmisen. Siinä suhteessa kirkon täytyy muuttua yhteiskunnan mukana. Mutta ei – naispappeus ortodoksisessa kirkossa ei herätä minussa minkäänlaisia intohimoja...

Sitten hän innostuu:

– Ja uskon, että todella viisas pappi, joka kuuntelisi esimerkiksi riitojen keskellä painivaa pariskuntaa ja kävisi asioita läpi heidän kanssaan, pystyisi pelastamaan liittoja siinä kuin parisuhdeterapeutti. Valamon vanhuksen kirjeissä on mielestäni klassinen esimerkki siitä, miten toimia sielunhoitajana – hän pystyy lohduttamaan ja antamaan toivoa.

Heikoimmista huolehtiminen

Guzenina-Richardson kertoi jo vuosia sitten minulle, että tullessaan politiikkaan hän valitsi Sosialidemokraattisen puolueen, koska sen arvot vastasivat hänen omia kristillisiä arvojaan.

– Se liittyy heikoimmista huolehtimiseen. Sen verran haluan hehkuttaa tässä yhteydessä myös hallitusohjelmaa, vaikka se jonkun mielestä saattaa kuulostaa koomiselta, että sinne on ensimmäiseksi, kohtaan 1.1 kirjattu köyhyyden, eriarvoisuuden ja terveyserojen

"Pelkään elämätöntä elämää. Sitä, että jättäisin jälkeeni vain harmaata ja tyhjää."

vastainen iso teema. Se on tärkein painopiste, ja uskon vakaasti sen toteutumiseen. Siihen liittyy peruspalveluministerin salkusta todella iso liuta toimenpiteitä ja lakeja, joita pitää lähteä viemään eteenpäin. Mutta se sisältää myös muiden ministeriöiden asioita, ja nyt meidän on ilman valtataisteluita ja pisteidenkeruuta saatava aikaan iso yhteiskunnallinen kurssinmuutos.

Sosiaaliset kysymykset ovat olleet Guzenina-Richardsonille aina tärkeitä. Sosiaali- ja terveydenhuoltoon liittyvien luottamustoimiensa lisäksi hän toimi aktiivisesti vuosikaudet Filoksenia ry:ssä, viimeksi yhdistyksen puheenjohtajana vuoden 2010 loppuun saakka. Filoksenia ry tekee työtä muun muassa Pietarin katalasten parissa.

– Olen idealisti sillä tavalla, että lanistaminen ja vaihtoehdottomuus ovat mielestäni ihmistä syöviä asioita, hän myöntää. – Tämä pätee kaikkeen työhön, myös poliitikkojen työhön. Meidän täytyisi kannustaa toinen toistamme ihan arjen pienissäkin asioissa, ottaa huomioon toinen toisemme. Tärkeää on se, millä tavalla työstämme itsessämme negatiiviset tunteet... jos vaikka sisimmässämme yhtäkkiä herää kateuden siemen.

Ajattelen, että Guzenina-Richardsonin omalla eleyllä elämällä on vaikutuksensa niihin asioihin, mitä hän työssään nyt eniten painottaa.

– Kaikkien elämänpolut eivät voi olla samanlaisia eikä niiden pidäkään olla – siinä on se elämän rikkaus, hän sanoo. – Pidän tästä Juice Leskisen runosta Toisinajattelijat: ”On helppoa olla samaa mieltä, helppoa olla mieletön. Mutta enemmän löytää, kun eksyy tieltä ja kulkee läpi metsikön.”

Hän on kulkenut.

– En tiedä, hän miettii, – en tiedä miksi, mutta jo lapsena minulla oli tunne, että silmiäni eteen oli kuin liimattuna aurinko. Ja minä en siitä auringosta silmiäni irti ottanut, en kaikkien oman elämäni murheidenkaan keskellä. En tiedä, mistä sellainen ilo ja valo minulle siunaantui, koska siunaukseksi se on elämässäni osoittautunut. Sitä valoa, iloa ja elämän pyhyden kokemista haluaisin välittää. Mutta en tiedä, pystyykö sitä opettamaan...

■ **Hellevi Matihaltti**

Seurakuntalaiset edistävät yhteistä hyvää

Jumala on luonut meidät ajatteleviksi, itsestämme ja toinen toisestamme huolehtiviksi olennoiksi. Nykyaikana se tarkoittaa aktiivista osallistumista yhteiseen elämään valistuneina seurakunnan jäsenenä ja kansalaisina. Yksi osa sitä on äänestämisen kirkollisissa ja yhteiskunnallisissa vaaleissa.

Edustuksellinen demokratia toimii Suomessa hyvin. Siitä omalla tavallaan kertoo sekin, että uusia poliittisia puolueita syntyy silloin, kun ihmiset ovat tyytymättömiä perinteisten puolueiden toimintaan ja vallankäyttöön. Esimerkiksi Lähi-idässä on pakko nousta barrikadeille, jos haluaa muutosta.

Nykymaailmassa ei kuitenkaan riitä se, että kerran neljässä vuodessa käymme vaaliurnilla. Toisaalta, jos kansalaisina noudatamme lakia ja muita säädöksiä vain velvollisuudesta, tämä ei vielä lupaa laadukasta elämää. Se tarjoaa vain moraalisen minimitavoitteen sille, miten elämme ja toimimme.

Kaiken inhimillisen toiminnan aidot periaatteet nojautuvat oman eurooppalaisen kulttuurimme syviin perusarvoihin. Jo antiikin Kreikassa niitä olivat hyvyys, totuus ja kauneus. Kristillinen usko toi oleellisen neljännen elementin, lähimmäisenrakkauden. Niihin nojautuvat koko meidän kulttuurimme myöhemmät arvojuulistukset, kuten Ranskan vallankumouksen ”vapaus, veljeys, tasa-arvo”, YK:n ihmisoikeuksien julistus ja koko länsimainen lainsäädäntö.

Vuorisaarnan opetus kannustaa meitä paljon enempiin. Kristillisen etiikan tavoitteena on pyyteetön lähimmäisenrakkaus, itsensä likoon paneminen ja omastaan jakaminen. ”Jos joku vaatii sinut mukaansa virstan matkalle, kulje hänen kanssaan kaksi”, on yhä Jeesuksen radikaalia ja haasteellista evästystä meille. Vapaaehtoisten valintojen kautta olemme paljon enemmän.

Seurakuntien jäsenillä on monia mahdollisuuksia yhteisen hyvän edistämiseksi ja yhteiselle jakamiselle kirkossamme. Yksi arvokkaimmista valinnoista on asettuminen ehdolle kirkollisiin vaaleihin ja tätä kautta

omien lahjojen ja kykyjen tuominen oman seurakunnan käyttöön. Seurakunnat tarvitsevat nykypäivän alati monimutkaistuvassa ja muuttavassa maailmassa laaja-alaisesti erilaista kokemusta ja tietotaitoa.

Ihmisen kutsumus ja mitta on siinä, että hän kasvaa täyteen ihmisyyteen, toteuttaa elämässään vastuullisesti ja mahdollisimman hyvin ne lahjat ja taidot, jotka hänelle on annettu. Jokaisen yksilön ja yhteisön henkinen avoimuus ja rohkeus kulkea uusia polkuja, ottaa myös riskejä uuden luomiseen, pitää sisällään aina myös moraalisia valintoja.

Avoimuus ja rohkeus ovat todellakin keskeisesti perustaitoja, joille tehdään lisää tilaa henkisen ja hengellisen kasvun kautta. Usein vieläpä itse asiassa paljon enemmän kuin esimerkiksi eri instituutioiden rakenteellisilla uudistuksilla. Onneksi kumpaakin tarvitaan, vaikka tämä sisäisen kasvun ajatus tahtoo usein jäädä retuperälle. Kirkkomme hengellinen traditio tarjoaa kuitenkin runsaasti eväitä tälle sisäiselle kasvuprosessille.

Kansalaisyhteiskunnassa tarvitaan meidän jokaisen aktiivista panosta. Osa siitä on kuluttajaliikkeiden ja muun kansalaisaktiivisuuden nousu. Tämä kehitys on huomattavasti vahvistunut viime vuosina. Myös niiden kautta edistämme ihmisarvoisia päämääriä sekä yhteisen elämän mutkatonta ja luottamuksellista toimintaa.

Tulevaisuuden kansalaisyhteiskunnassa meidän jokaisen toimijan on tärkeää oppia luottamaan entistä enemmän ihmisten ja yhteisöjen, toinen toistemme kykyyn ratkaista ongelmia itse ja kantaa vastuuta yhdessä. Aito toistemme kohtaaminen, yhteisöllisyys ja jakaminen, peilaa yhteiskunnan henkisen ja eettisen pääoman kulloistakin määrää. Tämän hetken mullistusten täyttämässä maailmassa sen kasvattaminen on yhteinen tehtävämme. Tässä meidän kristittyjen on syytä olla eturintamassa.

■ **Metropoliitta Ambrosius**

Parisuhteellisuusteoria ja käytäntö

Ortodoksisen Opiskelijaliiton parisuhdeseminaarissa Joensuussa 15.–16.10.

keskustellaan seurustelusta, avioliitosta ja parisuhteesta ortodoksisesta näkökulmasta osana kirkon elämää. Seminaarissa on luentoja ja työpajoja. Luennoitsijoina mm. psykologi Outi Tammi (vuorovaikutustavat ja asenteet) sekä Satu Timonen ja Arto Latvaniemi (seksuaalisuus). Seminaari järjestetään Joensuun ortodoksisen seurakunnan tiloissa (Kirkkokatu 32, Joensuu) ja on avoin ja ilmainen kaikille kiinnostuneille (ks. www.oof.fi).

Vieläkö vapaaehtoisia

riittää?

Tampereen seurakunnan emäntä **Leena Hänninen** tuntee vapaaehtoistyön monet puolet. Siksi häntä huolettaa vapaaehtoisen työn tulevaisuus.

Seurakuntien vapaaehtoiset eivät saa työstä palkkaa vaan tekevät sitä korvauksetta. Toinen piirre on, että he ovat työlleen omistautuneita. Leena Hänninen osaakin arvostaa vapaaehtoisia.

– Työntekijät ja vapaaehtoiset ovat kaksi eri ryhmää, mutta missään seurakunta ei toimi pelkästään vapaaehtoisten tai vain työntekijöiden voimin.

Vuosien varrella Leena on oppinut, että vapaaehtoisiaakin on monenlaisia, ja eri ikäryhmät toimivat hieman eri tavoin. Hän on huomannut, että yli 55-vuotiaat ovat aivan erilaisia vapaaehtoisia kuin heitä nuoremmat kolmen- tai nel-

jänkymmenen vuoden ikäiset. Näissä yli 55-vuotiaissa on erilaisia persoonia, he saattavat olla jopa kapinallisia, jotka ovat tottuneet toimimaan itsenäisesti ja toteuttamaan itseään. Seurakunnan vapaaehtoistyössä itsensä toteuttamisessa ei Leenan mielestä ole kuitenkaan mitään kummallista.

– Minusta se on hyvä asia, koska he ovat itsensä toteuttajina myös sellaisia, joilla on paljon uusia ideoita, vaikka he sitten kapinoidessaan vanhoja tapoja vastaan kyselevätkin, miksi pitäisi aina tehdä samalla tavalla. Tosin he saattavat olla toisinaan jopa vähän hankalia vapaaehtoisia.

Kenen vika, kun yhteisöllisyys vähenee?

Toinen tunnistettava vapaaehtoisten ryhmä on huolestunut yhteisöllisyyden vähenemisestä, ja tällaiset ihmiset ovat usein iältään kuudestakymmenestä yli seitsemäänkymmeneen. Leena sanoo, että heidän syyttävä sormensa osoittaa valitettavan usein seurakunnan työntekijöitä. Heidän mielestään työntekijät ohjailevat liikaa tai sitten liian vähän.

– Eräs vanhempi henkilö kysyi keran minulta, miksei enää ole niitä seurakunnan kokouksia, joissa yhdessä keskusteltiin asioista. Niissä olivat luottamushenkilöt mukana, ja seurakuntalaiset saattoivat tuoda esiin omia ideoitaan. Miksei enää ole sellaista, miksi kaikkea ohjailtaan sieltä kansliasta? No, mitä siihen vastaisi...

Leena on pannut merkille, että yhteisöllisyyden vähenemisestä huolestuneet ovat myös hyvin usein sellaisia, että he arvostavat perhearvoja, perhe on heille tärkeä, lapset, lastenlapset ja vanhojen hyvien aikojen muisteleminen.

– He ovat aikoinaan toimineet vapaaehtoisina hyvinkin aktiivisesti ja ovat äärimmäisen velvollisuudentuntoisia. Jos he ottavat hoitaakseen jonkin tehtävän, he stressaavat sillä itseään jopa liikaakin ja uupuvat vähitellen vapaaehtoisuuteen. Silloin he kyselevät, miksi juuri minun pitää aina olla mukana ja yrittää vain jaksaa. Sitten he kuitenkin loukkaantuvat, jos heitä ei pyydetä taas uudestaan mukaan. Tällaisia on diakonia-työssä paljon.

Verkostoituneet nuoret

Leena kertoo edelleen seuraavasta ryhmästä, että etenkin nuorissa on paljon verkostoituvia, jotka helposti ideoivat toimintaa eri tahojen kanssa.

– He haluavat verkostoitua omien toimintapiirien lisäksi seurakunnan ulkopuolisten toimijoiden suuntaan, kuntien ja vastaavien tahojen kanssa. Esi-

merkiksi diakoniatyössä tällaiset ihmiset ovat yhteydessä kuntien sosiaalitoimeen. He ovat kiinnostuneita kaikesta vuorovaikutuksellisuudesta ja innokkaita keskustelijoita. He ovat hyviä erilaisten seminaarien, tapahtumien ja vastaavien järjestäjiä.

Itselliset selviytyjät

Neljäs ryhmä Leenan mielestä ovat nämä itselliset selviytyjät, joista monet ovat vielä työelämässä mukana.

– Ajankäyttö tuo heille rajoituksia, ja joku on jopa kysynyt, mitä voisi tehdä vapaaehtoisesti etätöinä. Mielestäni tällaisille ihmisille tulisi tarjota koulutusta, ja he voisivat koordinoida vapaaehtoistyötä yhdessä seurakunnan työntekijän tai työntekijöiden kanssa. Leena nostaa esiin ajatuksen seurakunnan resurssipankista, jota nämä itselliset voisivat koota ja ylläpitää.

– Resurssipankki tarkoittaa, että kun on tarvetta vaikkapa ulkoiluttaa seurakunnan vanhuksia, niin sitä varten voisi olla jatkuva avustajien haku, sillä heitä tarvitaan aina. Pankki vastaisi tällaisten tehtävien hoidosta eri puolilla paikkakuntaa ja kertoisi, kenen työntekijän alaisuuteen se kuuluu ja ketkä sitä hoitavat. Sitten voisi olla vaikkapa yksittäisten tilaisuuksien järjestämistä, esimerkiksi vanhusten kirkkopyhänä kerrottaisiin, kuka on silloin vastuussa ja kehen voi ottaa yhteyttä. Tällainen tietopalveluhan voisi olla seurakunnan nettisivuilla!

Vähäisyyden ongelmat

Kuitenkin epäily siitä voi herätä, pystyvätkö pienen seurakunnan vähälukuiset toimijat omaksumaan sosiaalisen toiminnan malleja kaupungin sosiaalitoimesta tai luterilaisten seurakuntien laajasta diakoniatyöstä. Entäpä jos törmäämmekin siihen, että meillä on tosin vähän auttajia mutta autettaviakaan ei ole niin paljon?

– Tai se porukka on piilossa! He ovat oppineet siihen, ettei meillä ole ollut enenkään resursseja auttamiseen, Leena paukauttaa.

Mutta voivatko seurakuntamme ylipäänsä käynnistää laajempaa ja vaikutuksiltaan tehokasta diakonista toimintaa? Tähän Leenalla on selvä vastaus:

Usein tuntuu, että meillä on sisäänrakennettu hidaste kaikessa toiminnassa ja että seurakunnissa koetaan ongelmaksi tietää, kuka siellä itse asiassa saa toimia

– Ensinnäkään sellainen toiminta ei saisi olla pelkästään vapaaehtoistyön varassa. Siihen tarvittaisiin oikeasti työalalle varta vasten nimettyjä työntekijöitä.

Hän toteaa lisäksi, että seurakuntalaisina olemme aika pappiskeskeisiä:

– Papin pitäisi jaksaa tulla mukaan tähänkin työhön. Tai sitten seurakunnassa pitäisi olla diakoniatyöntekijä, jonka ei välttämättä tarvitse olla pappiakaan. Ennen aikaan kirkossa oli diakonisoja.

Leena vielä korostaa, että vapaaehtoisten työmotivaatio ei välttämättä ole korkea, jos he eivät saa sitä varten myös hengellistä tukea. Vapaaehtoistyön keskeinen peruste on siinä, että vapaaehtoiset eivät käy vain tekemässä töitään seurakunnassa vaan myös saamassa kirkosta hengellistä antia ja näkemystä arjen asioihin.

Diakonissan tarve ilmeinen

Leenan mielestä seurakunnan diakonia-

työntekijän tarve on selvä, vaikka ei pidäkään sitä sukupuoleen sidottuna.

– Viime viikolla eräs päiväpiiriläinen sanoi, että kunpa olisi joku, joka meidät mummut hoitaisi! Ja onhan meillä muitakin, jotka tarvitsevat diakoniahimisen apua.

Hän kertoo aiemmin diakoniatuimikunnan puheenjohtajana toimiessaan päivystäneensä viikottain avuntarvitsijoiden varalta kirkkoherranviraston tiloissa.

– Aina ei ollut avuntarvetta ruokaan tai rahanpuutetta, vaan sinne tultiin puhumaan aivan henkilökohtaisista asioista. Joku sanoikin, että kynnys tavallisen diakoniatyöntekijän puheille on matalampi kuin papin kanssa keskusteleminen. Ja tietenkin naisen tapa kohdata asioita voi olla erilainen kuin miehen.

Osaammeko hoitaa diakoniatyötä?

Leena sanoo selvästi, että seurakuntien välillä on liian vähän kanssakäymistä. Jo senkin vuoksi olisi tärkeää pohtia, voisivatko eri seurakuntien diakonian parissa toimivat entistä aktiivisemmin kokoon-tua yhteen kehittämään yhteistä työtään.

Hän korostaa diakoniatyön asemaa, mutta hän yhdistäisi siihen myös lähetystyön, koska sekin on ihmisten auttamista ja auttamisen mahdollistamista.

– Vaikka diakoniassa ja lähetystyössä on eroa, niin onhan lähetystyökin kuorman kantamista. Siinä autetaan kauempana asuvaa lähimmäistä ja tehdään mahdolliseksi jonkun lähteminen auttamaan. Kaikki eivät voi lähteä, mutta lähettäjiä tarvitaan aina. Ja myös lähetystyö diakoniatyön tavoin tarvitsee vapaaehtoisia toimijoita, hän muistuttaa.

Toiminnallista kateutta

Usein tuntuu, että meillä on sisäänrakennettu hidaste kaikessa toiminnassa ja että seurakunnissa koetaan ongelmaksi tietää, kuka siellä itse asiassa saa toimia. Tämä perustuu kirkon voimakkaaseen hierarkiaan ja sen tunkeutumiseen seurakuntien joka tasolle. Jotakin tällaista Leenakin on huomannut.

– Jos ajattelen omaa työsarkaani, niin kyllä usein saa itseni kiinni miettimestä, että nyt nuokin ovat järjestämässä jotakin, vaikka minun oikeastaan pi-

täisi kantaa siitä vastuu. Näin emme oikein luota toisiimme emmekä halua luottaa siihen, että joku muukin osaa tehdä. Ja tietenkin pahinta on, jos minua ei pyydetä mukaan jo aivan alkuvaiheessa, loukkaantuaan siitä pitää!

Kannustamiseen monia tapoja

Kun ihmisiä pyydetään mukaan, millä tavoin heitä pitäisi kannustaa ja palkita?

– Ensimmäinen asia on kiittää heitä, siis aivan sanomalla: ”Kiitos!” Sekin on paljon. Monta kertaa olen kokenut, kun tilaisuudesta vastaava pappi tulee keittiöön asti sanomaan kiitos, sitä muistetaan vielä viikkojen päästä. Lisäksi meillä Tampereella valtuusto on tehnyt määrärahapäätöksen, että tuhat euroa vuodessa on keittiössä käytössä vapaaehtoisten virkistystoimintaan ja kouluttamiseen. Minusta se on todella hieno asia. Keittiön vapaaehtoiset tekevät ja touhuavat yhdessä muutakin ja muuallakin kuin vain seurakuntasalilla. Se on samalla vertaistukiryhmä.

Leena muistuttaa, että aikuisen tullessa vapaaehtoiseksi seurakuntaan hän

tulee antamisen lisäksi myös saamaan itselleen jotakin.

– Monet sanovat saaneensa seurakunnalta niin paljon hyvää, että haluavat antaa vastapalvelukseksi omaa työpanostaan. Tiedän myös, että Helsingin seurakunnassa on hienot blinikutsut ennen paastoa vapaaehtoisille. On tärkeää, että ihmiset huomataan ja heidän työtään arvostetaan myös sanoin ja suoraan heille puhuen. Ihmisten tulee tuntea olevansa tärkeitä seurakunnassa. Mutta myös koulutus on tärkeää, koska sekin on palkitsevista ja viestii, että vapaaehtoista arvostetaan niin paljon, että häntä halutaan kouluttaa.

Lisää vapaaehtoistyön resursseja

Vapaaehtoistyön resurssien lisäämisen estää Leenan arvion mukaan seurakunnantöiden hajaantuminen.

– Ainakin Tampereella seurakuntamme toiminta on kokemukseni mukaan aika pirstaloitunutta. Meillä on eri ryhmiä, mutta meiltä puuttuu yhdessä tekemisen fiilinki. Se että ihmiset ikäännyvät ja väsyvät, johtuu siitä, että meiltä

puuttuu yksi vapaaehtoisten sukupolvi tästä välistä. Meillä on 60–70-vuotiaita, jotka toimivat hyvin aktiivisesti, mutta siitä välistä puuttuvat 40–60-vuotiaat, jotka taas kyllä toimivat erilaisissa yhdistyksissä kirkkokunnan hyväksi, mutta eivät suoraan seurakunnassa. Jos ajatellen omaa keittiöryhmääni, ei siinä ole monta viisikymppistä vaan vanhempia. Kun itsekin vähitellen siirryn reserviin, siirtyy keittiöstä myös samaan aikaan aika monta vapaaehtoista pois.

– Sitten taas on kasvamassa tosi upeita nuoria, mutta he toimivat kirkon nuorisjärjestöissä. Kun sen viisastenkiiven löytäisi, millä nämä ihmiset saataisiin yhdistystoiminnan lisäksi toiminaan myös suoraan kirkon tilojen ja oman seurakunnan hyväksi. Meillä on täällä Tampereen kirkon ystävät -yhdistys, tai tuttavallisemmin ”kirkonrotat”, joka haluaa koota kaikkia yhteen ja organisoida yhteistä toimintaa. Tällaista työtä me yritämme kehittää.

Konsulttejako tarvitsemme?

Jos vapaaehtoisten saaminen osoittau-

Syystalven siniset hetket.

Koe ne kaukana arjen hälinästä.

- Slaavinkielinen kirkkolaulukurssi 14.–16.10.
- Ikonimaalauksen mestarikurssi 1.–10.11.
Opettajana Konstantinos Ksenopoulos.
- Kauneus pelastaa maailman 11.–13.11.
- Seurakuntien luottamushenkilöiden koulutuspäivät 2.–4.12.

Kaikki kurssit: www.valamo.fi. **Vuoden 2012 kursssiesite ilmestyy lokakuussa** – tutustu netissä tai tilaa kotiin!

Tule nauttimaan levollisesta ilmapiiiristä, kuuntelemaan ympäröivää luontoa, löytämään hyvä olo yksinkertaisista asioista!

Valamoon on suora bussiyhteys Helsingistä päivittäin.

Ripaus Valamoa pääkaupungissa:
Valamon myymälä Tuohus, Liisankatu 29.
Ikkoneita, kirjautuuksia, luostarin tuotteita. Tervetuloa!

Valamontie 42, 79850 Uusi-Valamo
Puh. (017) 570 111, valamo@valamo.fi
www.valamo.fi

Luonamme löydät minä kiireelle kadotit.

Vapaaehtoistyö kirkossa

Apostoli Paavali kirjoittaa efesolaisille elämästä kirkon jäsenenä: ”Te olette eläviä kiviä siinä rakennuksessa, jonka perustuksena ovat apostolit ja profeetat ja jonka kulmakivenä on itse Kristus Jeesus.” (Ef. 2:20) Hän kirjoittaa myös Pyhän Hengen armolahjoista (Room. 12), joita jokainen meistä kantaa ja joita meitä on kutsuttu toteuttamaan elämässämme.

Kirkon jäsenyys perustuu aktiivisuuteen, sen jokaisen jäsenen elävään osallistumiseen. Mukanaolo ei voi olla vain aineellisen osuuden tuomista kirkollisverona, vaan sen tulisi toteutua elävänä yhteytenä yhteisön elämään ja hengellisyyteen. Jokainen kirkon jäsen on kutsuttu tuomaan omat lahjansa kirkon kautta koko maailman palvelemiseen.

Suomessa hyvinvointivaltio on perustunut siihen, että yhteiskunta on huolehtinut vähäosaisista, sairaista ja muista tukea tarvitsevista. Viime vuosien suuntaus on huoletuttava, sillä taloudellisten resurssien niukkuuteen vedoten vastuusta on väistytty. Vastuuta yhteiskunnan tehtävistä on siirtynyt kolmannelle sektorille, vapaaehtoistyölle ja myös kirkolle. Muutos näkyy erityisesti vanhusten ja mielenterveyskuntoutujien huollossa.

Viime vuosien tutkimukset osoittavat, että suomalaiset ja erityisesti suomalaiset nuoret ovat entistä kiinnostuneempia vapaaehtoistyöstä. Kiinnostukseen vaikuttavat hyvinvointivaltion alas ajosta seuranneen sosiaalisen omantunnon kasvun ohella vapaaehtoistoiminnan muodostuminen trendikkääksi osaksi modernia elämää. Osallistumisen taustalla vaikuttaa myös aito motiivi antaa omaa aikaa, että toinen voisi paremmin.

Suomessa vastuuta yhteiskunnan sosiaalisista tehtävistä ei voi siirtää kokonaan kolmannelle sektorille. Yhteiskunnan ja vapaaehtoistyön kasvava yhteistyö on hyvin tervetullutta ja sen toteuttamisessa myös kirkkojen rooli on tärkeä. Päävastuun on kuitenkin säilyttävä yhteiskunnalla. Ja yhteiskunta olemme me kaikki.

Pienissä kirkkojen ja tsasounien ympärille rakentuneissa yhteisöissämme on perinteisesti pidetty huolta toisista. Viime vuosina yhä kasvavammaksi ongelmaksi on noussut uusin vapaaehtoisten löytäminen ikääntyvien tilalle erilaisiin tehtäviin seurakunnissa. Siksi on tärkeää, että keskustelu vapaaehtoistyön merkityksestä on virinnyt jälleen myös oman kirkkomme piirissä.

Meidän on ymmärrettävä, että vapaaehtoisena toimiminen on muuttuvassa maailmassa erilaista kuin ennen. Suurin ero on siinä, että vapaaehtoistyöhön ryhtyvä osallistuu mieluummin lyhytaikaiseen projektinomaiseen toiminnan tai tapahtuman toteuttamiseen kuin sitoutuu vuosikymmeniä jatkuvan palvelutehtävään. Tämä on fakta, jota kannattaa oppia hyödyntämään myönteisenä tosiasiana.

Tarvitsemme koulutusta ja osaamisen kehittämistä vapaaehtoistyön toteuttamisessa sekä erilaisten ja uudenlaisten aktivismin muotojen luomisessa. Tässä kirkon työntekijöillä ja luottamushenkilöillä on keskeinen rooli.

Vapaaehtoistyöstä ja siihen suunnatusta koulutuksesta on hyviä kokemuksia. Toivon, että kirkon ydintehtäviä, diakoniaa, lähetystyötä ja kasvatusta, toteuttavat järjestöt yhdessä Valamon opiston kanssa luovat vapaaehtoistyön malleja palvelemaan seurakuntia. Tarvitaan uudenlaista diakoniaa ja sisälähetystä.

Tavoitteenamme on vapaaehtoistyö, joka tuo laajan osaamisen ja lahjojen kirjon kirkon kautta koko maailman hyväksi.

■ Karjalan ja koko Suomen arkkipiispa LEO

Vieläkö vapaaehtoisia...

► tuu tulevaisuudessa vaikeaksi, olisiko silloin palkattu projektityö toimivampi vaihtoehto kuin huonosti organisoitu vapaaehtoistyö?

– Varmaankin! Toisaalta se taas yhä enemmän etäännyttää meitä yhteisestä työstä, kun haluamme korostaa yhteisöllisyyttä käytännössä eikä vain puheissa. Jos se on seurakunnan sisäistä palkattua projektityötä, niin se sopii, mutta jos se ulkoistetaan seurakunnasta, niin sanon ei kiitos, ei konsulttityötä seurakuntaan!

Vapaaehtoistyön lopullinen ja keskeinen kysymys kuuluu, miten pysyisimme luomaan yhteisöllisyyttä seurakuntiin niin, että ihmiset eri yhdistyk-

sistä tulisivat aktiivisesti ja dynaamisesti seurakuntaan ja työhön mukaan. Leena sanoo lopuksi, että se onkin varsinaisen seminaarin aihe.

– Yhteisöllisyys on kaunis sana, ja seurakuntahan pitäisi mieltää perheeksi. Silloin kirkkokunta on kuin suku ja sukukokous voisi tarkoittaa, että seurakuntien välistä yhteistyötä lisätään paljon. Luottamushenkilöiden tulisi aktiivisesti

suuntautua seurakuntaan päin, ja seurakuntalaisten pitäisi olla yhteydessä luottamushenkilöihin, koska päätöksiä tehdään helposti liian etäällä.

– Ja nuo seurakunnan kokoukset ovat yksi tärkeä foorumi, ja niitä tarvitaan enemmän. Ja ylipäänsä seurakuntalaisten kuulemista tarvitaan lisää!

■ Kari M. Rantilä

Seurakuntien vapaa- ehtoistyö kaipaa organisoimista

Noin puolet suomalaisista on kiinnostunut ainakin jonkin verran osallistumaan vapaaehtoistoimintaan. Enin osa heistä käyttäisi siihen aikaa 1–6 tuntia kuukaudessa. Mieluisinta olisi järjestöjen organisoima, toiseksi mieluisinta epävirallisten ryhmien ja kolmanneksi seurakuntien järjestämä vapaaehtoistyö. Tiedot ilmenevät heinäkuussa 2011 julkistetusta tutkimuksesta.

Parhaillaan vietetään Euroopan vapaaehtoistoiminnan teemavuotta, jonka suojelijana Suomessa on tasavallan presidentti Tarja Halonen.

Viiden viime vuoden aikana vapaaehtoistoimintaan on osallistunut 39 prosenttia suomalaisista. Aikaa siihen on käytetty keskimäärin 9,5 tuntia kuukaudessa.

Vapaaehtoistoiminnan toiveet ja todellisuus eivät oikein kohtaa. Moni haluaisi vähentää tekemänsä vapaaehtoistyön määrää, mutta tilalle tarvittaisiin uusia tekijöitä. Vapaaehtoistyö kaipaakin parempaa organisoimista, jotta kaikki kiinnostuneet löytävät sopivaa tekemistä.

Vapaaehtoistyön määrittely ei ole aivan yksinkertainen juttu. Esimerkiksi työturvallisuuslaki edellyttää, että vapaaehtoistyöntekijä tekee työpaikalla samaa tai samankaltaista työtä kuin muutkin työntekijät. Vastikkeettomat erityistehtävät rajautuisivat siten työturvallisuuslain ulkopuolelle.

Mitä vapaaehtoistyö on?

Olennaista vapaaehtoistyössä ei ehkä ole se, ettei siitä saa palkkaa, vaan että sitä tehdään apua tarvitsevien ihmisten, yhteisöjen tai elinympäristön hyväksi. Kalliolan Setlementti ry on määritellyt vapaaehtoistyötä muun muassa niin, että se on ”tavallisen ihmisen tiedoin ja taidoin tehtävää toimintaa, jossa hyödynnetään omaa persoonallisuutta ja osaamista”.

Toinen tärkeä seikka on, että ihmiset tekevät sitä vapaasta tahdostaan, eivät esimerkiksi yhteisön velvoittamana. Vähintäänkin sisäisiä ristiriitoja syntyy silloin, jos velvollisuudentunteet kumpuavat yhteisön arvoista. Seurakunnissakin olisi hyvä pohtia, voiko

Analogi-seurakunnat yhteistyöhön

Seurakuntien vapaaehtoistyön tarve esimerkiksi diakoniatyössä on tunnistettu, mutta käytännön tulokset ovat varsin vaatimattomia. Vapaaehtoistyö on suureksi osaksi käyttämätön voimavara, joka vaatii kunnollista organisoimista ja ulkopuolista näkemystä. Seurakuntien vapaaehtoistyötä vaivaa suunnitelmattomuus, hajanaisuus ja lyhytjänteisyys. Kannustuksen ja palautteen puuttuessa sekä puutteellisten valmiuksien vuoksi harvat aktiiviset toimijat väsyvät nopeasti ja toiminta tyrehtyy.

Esimerkiksi Mikkelin ev.lut. seurakuntayhtymässä vapaaehtoistyötä tekevät henkilöt kootaan kerran kuukaudessa yhteen joko yhteisen koulutuksen tai virkistäytymisen merkeissä (mm. teatteri- ja tutustumisretket). Vapaaehtoistyön organisoimista kuuluu

seurakunnan diakoniatuimistolle, ja sen yhteydessä ev.lut. seurakunnissa käytetään tehokkaasti hyväksi myös internetiä, ks: www.suurellasydamella.fi.

Jos ev.lut. seurakunnat pystyvät tällaiseen, miksei se olisi mahdollista myös Analogi-seurakuntien yhteistyönä? Työhön tarvitaan organisaattori, joka kartoittaa seurakuntien vapaaehtoistyön tilanteen, tarpeet ja resurssit sekä suunnittelee ja organisoii vapaaehtoistyöntekijöiden koulutuksen ja luo tarvittavat palaute- ja kannustinjärjestelmät. Tämä on mahdollista nimenomaan seurakuntien yhteistyönä, jolloin kustannukset yhtä seurakuntaa kohden eivät ole suuria, mutta työ on suunnitelmallista ja vie toimintaa eteenpäin.

■ Mikko Junes

► vapaaehtoistyötä edellyttää keneltäkään edes kristillisen rakkauden nimissä?

Vapaaehtoistyö kytkeytyy kuitenkin tavalla tai toisella ihmisen arvomaailmaan, siihen mihin hän uskoo ja mitä hän pitää tärkeänä. Se onkin vapaaehtoistyön keskeisin voimainlähde. Hyvän mielen ja sosiaalisten suhteiden lisäksi toiminta tarjoaa usein myös tilaisuuksia itsensä toteuttamiseen ja ihmisenä kasvamiseen.

Vapaaehtoistyön haasteita

Ortodoksisten seurakuntien vapaaehtoistyö painottuu jumalanpalveluselämän ja sitä palvelevan toiminnan ympärille. Ilman vapaaehtoisten pappien, kanttoreiden, kuorolaisten, ponomarien, kirkkoleivänpaistajien, kirkkokahvinkeittäjien ja monien muiden vapaaehtoisten työpanosta palvelukset jäisivät monilla paikkakunnilla toimittamatta ja toimintapiirit järjestämättä.

Seurakunnissamme on lisäksi lukuisia muita ”vapaaehtoistehtäviä”, joita ihmiset hoitavat joko omalla työajallaan tai muuten ilman korvausta. Usein on kyse siitä, ettei seurakunnilla ole tehtävään palkattua henkilöstöä tai heiltä puuttuu kyseistä osaamista, eikä sitä jostain syystä haluta ostaa ulkopuolelta. Tällainen vapaaehtoistoiminnan harmaa kenttä on viime vuosina laajentunut muun muassa seurakuntien luottamustehtävissä.

Paineet lisääntyvät myös vapaaehtoistoiminnan ydinalueella eli avun tarpeessa olevien ihmisten parissa. Väestön ikääntyessä ja yhteiskunnan turvaverkkojen ohentuessa ortodoksis seurakuntiinkin kohdistuu yhä enemmän odotuksia. Ellemme kykene huolehtimaan edes omistamme, uhkana on, että avun tarvit-sijoiden yhteys seurakuntaan heikkenee tai katkeaa kokonaan.

■ Mikko Junes

Vapaaehtoistyötä tarjolla:
www.tuntitili.fi

sallimisesta

Ikonimaalaus etsii suuntaansa

Ikonien pyhien hiljaiset katseet seuraavat **Vivi Ruottista** omakotitalon yläkerran työhuoneessa, kun hän miettii, tulisiko ollenkaan puhua oikein tai väärin maalaamisesta.

– Minä en mielelläni puhuisi niin, koska se on aina säännöistä puhumista, mieluummin korostaisin siitä, että maalaaminen vaatii paljon tietoa. Ja mitä tulee oikein tai väärin maalaamiseen, niin sehän vain tarkoittaa, että me katsomme historiaa venäläisten Pariisissa asuneiden emigranttiteologioiden silmälasien läpi.

Nämä emigrantit nostivat ihanteeksi viime vuosisadalla henkiin heränneen vanhan ikonimaalaustyylin. Mutta tällainen revivalismi ei ole renessanssia, valitettavasti!

Vivin mukaan revivalismin pyhä raamattu on Suomessa Leonid Uspenskin kirja *Ikonit ja sen sanoma*. Ikonimaalauksessa revivalismi tarkoittaa maalaustyylin palauttamista alkuperäisyyteen ja sillä tavoin maalaamisen uudistamisesta. Vivi sanookin, että kirjasta on muodostunut meillä totuus ja silmälasit,

Vivi Ruottisen maalaamien ikonien näyttely keväällä Tampereen keskustassa galleria Koppelessa.

■ Suomalaista ikoniopetusta vaivaa liikaa pelkän kopioimisen perinne ja vaatimus. Sen vuoksi ikonimaalareiden keskinäinen käihinä johtaa usein vain virheiden ja tyllien tarkkailuun, huokaa Vivi Ruottinen.

KUVAT: KARI M. RÄNTILÄ

jä luettaessa niiden tähtäyspiste oli tar-koituksellisesti hyvin kapea, ja tässä tapauksessa se tarkoittaa, että venäläinen tapa on oikea tapa maalata. Tämä ajatus on saanut kannatusta myös lännessä, koska näistä venäläisistä monet lähtivät Pariisiin, ja sitä kautta nämä ajatukset levisivät Amerikkaan asti. Minusta tuntuu, että nekin ihmiset, jotka eivät ole niin kaavamaisia, toistavat näitä ajatuksia kuin liturgiaa.

Revivalismin ongelma

Maalauksen opettajana Vivi tietää, että revivalismin ongelma on teologisointi: ikoneissa kuvien piirteille annetaan uskonnollisia selityksiä ja merkityksiä, jotka ovat usein liian yksityiskohtaisia ja jäykkä.

– Minäkin pitkään uskoin, että sininen on maallinen väri, punainen pyhä väri. Kristuksen ja Jumalanäidin vaatteisiin on aina käytetty kalleimpia värejä, purppuraa ja sinistä *lapis lazulia*, vaikka muutoin niitä ei ollut varaa käyttää ikoneissa. Toisaalta yleensä taiteessa koetaan, että sininen on kontemplatiivisin ja syvin väri, eikä siitä edes ajatella, että se olisi vain maallinen väri. Jos ajattelen omia tuntemuksiani, niin minulle maalliset värit ovat tyyppillisesti maan värejä, ruskeita ja vihreitä. Punaisella kuvataan pyhyyttä ja voimaa, mutta ongelma on siinä, että vanhoista teksteistä ei löydy mitään selkeää avainta värisymboliikkaan.

Revivalismi siis vaatii oikeaa väriä oikeaan paikkaan. Jos kui-

tenkin haluaa olla revivalismiin nähden avoin ja luova, joutuuko silloin maalaamaan väärää väriä väärään paikkaan?

– On paljon muitakin asioita kuin vain värit. Toinen kysymys koskee ikonien käännettyä perspektiiviä. Tulkinta on hyvin jälkijätöinen, ikään kuin keskiaikaiset maalarit olisivat käyttäneet tietoisesti käännettyä perspektiiviä, vaikka meille itsestään selvä perspektiivikäsitys on syntynyt vasta 1400-luvulla. Sitä ennen kuvattiin vain aiheeseen liittyviä olennaisia asioita, ympäristöä ja rakennuksia. Kun jokin asia näytetään useammalta puolelta, se on myöhemmin tulkittu siten, että se esitettäisiin käännettyssä perspektiivissä. Tämä kuvaustapa oli vallitseva kaikessa keskiaikaisessa kuvataiteessa.

Vivi ajattelee, että käännetyn perspektiivin idean ongelma on siinä, että sekin on teologisoitu.

– Kaikissa ikonimaalauksen oppaisissa näet sanotaan hurskaasti, että ikonin pakopiste on katsojassa, ikoni ikään kuin katselee meitä. Jos ajatellaan, minkälainen työ olisi tehdä ikoni, jossa on kaikessa käännetty perspektiivi, niin sanon vain, etten edes ole nähnyt yhtään sellaista ikonia.

Merkitseekö perspektiivittömyys teologisesti sitä, että halutaan luopua tilan kuvaamisesta? Liittyykö tämä Jumalan käsittämiseen?

– Ikonit sisältävät tuttuja elementtejä, kuvaustavan ei tarvitse esittää reaalitodellisuutta.

joiden lävitse kaikkea ikonimaalausta tarkastellaan.

Eikö aina joku tuo jonkin keskeisen asian esiin? Teologiassa vastaavaa on tapahtunut Gregorios Palamaksen tai Martti Lutherin toiminnan ja kirjoitusten tuloksena.

– Vaikeus on siinä, että näitä tekste-

VALVOTTUA TAIDETTA

Suomessa alkoi 1960-luvun puolivälissä ortodoksinen kerhomuotoinen ikonimaalaus toiminta ja opetus. Sen tuloksena ikonimaalaus sai laajaa julkisuutta ja levisi 1970-luvulla yli kirkkokuntarajojen osaksi kansalais- ja työväenopistojen kurssitarjontaa. Suomen ikonimaalausopetus pohjautuu lähinnä Pariisiin

venäläisten emigranttien ajatuksiin ikonimaalauksen revivalismista eli sen alkuperäisyyteen palauttamisesta ja uudistamisesta.

Suomen ensimmäiset ikonimaalausopettajat kävivät Pariisissa Leonid Uspenskin opissa, ja heidän kerhoissaan opiskelleet saivat myöhemmin opetusvastausta. Ikonimaalauksen

kautta ortodoksisuus sai positiivista julkisuutta, mutta julkisuuteen liittyvä mainostus, ikonimaalauksen nopea leviäminen yli kirkkokuntarajan ja toisuskoisten innokas harrastustoiminta törmäsivät uspenskilaisten ikoniaktiivien käsityksiin ikonimaalauksen pyhästä luonteesta ja maalarin ominaisuuksista. Ikonimaalauksesta pelättiin tulevan vain posliinimaalauk-

sen kaltainen harraste. Julkisuus ja ikonimaalauksen leviäminen jakoi kentän mielipiteitä ikonimaalauksen suosion seurauksista. Kritiikki sai lopulta aikaan radikaaleja, tosin lyhytaikaisia valvontatoimia 1960-luvun lopulla Ortodoksisten Nuorten Liiton taholta ja 1970-luvun lopulla kirkon ikonineuvoston kautta, johon kuului maalarijäsenten lisäksi kirkkomme esipaimenia.

Luovuuden sallimisesta...

► Jos ikonista häivytetään perspektiivi nykyajan mielessä, niin tila suljetaan, ja kuitenkin siihen suljettuun tilaan, tilattomaan tilaan, luodaan pyhä kuva. Tämän jälkeen pitää kysyä teologisesti, miksi ikoniteologia haluaa sulkea tilan?

– En minä tiedä!

Mutta eikö tähän sisälly tietty käsitys tilasta? Tilahan on se, missä me maailmassa olemme.

– Ikoneista sanotaan, että kaikki niiden tapahtumat kuvataan taivaallisessa kirkkaudessa eikä niissä kuvata realistisesti tapahtunutta tilannetta. Sen tähden ne ovat vähätunteisia, vähäilmeisiä ja pysähtyneitäkin kuvia.

Taivaassa on tylsää!

– Niinpä tosiaan! Tällainen kuvaus-traditio on traditionaalista käyttötäidet-

ta. 1500- ja 1600-lukujen jälkeen on maalattu kaikennäköistä, rokokoota, barokkia ja kiiltokuvajeesustakin. Ne ovat palvelleet käyttöön siunattuina ikoneina, mutta nyt viimeksi revivalistit ovat sanoneet, että se on kaikki väärin – väärin rukoiltu! – sillä oikea tekemisen tapa on kaukana menneisyydessä. Tässä mielessä revivalismi on rajoittavaa.

Eikö toive paluusta juurille tai lähteille (ad fontes) kerro siitä, että vain alkulähteiltä löytyvät oikeat ja todelliset asiat?

– On hyvä, että vanha maalaustapa on nostettu kunniaan, mutta siitä ei saa tulla jyrkkää raamia. Venäläisten emigrantiteologien ja maalareiden ”oikea” ikoni oli sidottu kansalliseen 1300–1500-luvun tekniikkaan ja tyyliin. Ei siis olla alkulähteillä, kun sitä edeltävä ikonimaalauksen tuhatvuotinen historia unohdetaan.

■ Vivi Ruot-tisen ikonissa Ehtoollisen asettaminen klassinen perspektiivin käsittely tulee selvästi esiin.

Minkäläistä olisi parempi maalaustaide, tai minkäläistä positiivista vapautta ikonimaalari voisi harjoittaa?

– Meillähän ei ole varsinaista ikonimaalauuskoulutusta juuri ollenkaan. Maalaaminen vaatii paljon kirkon jumalanpalvelustekstien ja Raamatun tunte-
musta, ja kaikkien aikojen kaikkia kuvia tulisi katsella ilman, että vain jokin tietty aikakausi nostetaan erityisesti esiin.

Ovatko kaikkien aikojen kaikki kuvat ikonitaiteen kannalta samanarvoisia? Eikö ole olemassa mitään kultakauden ikonikuvastoa?

– Kultakausia on aina ollut, mutta on mielenkiintoista, että kultakaudet ovat esiintyneet aina silloin, kun ikonimaalaus on muuttunut joksikin uudeksi.

Eikö revivalismistakin voi sanoa samaa, nythän ikonimaalaus on muuttunut sen ansiosta toisenlaiseksi?

– Se toi muutoksen siihen, että perinteinen ikonimaalaus virkosi henkiin, koska se oli kuolemassa, mutta samalla se toi pysähtymisen. En pidä ollenkaan huonona henkiin virkoamista, mutta pidän aina huonona yhden totuuden järjestelmää.

Mikä olisi positiivinen ja luova ote ikonimaalaukseen? Meidän tulisi siis tutustua kaikkien aikojen kaikkiin maalauksiin, mutta mitä sieltä pitäisi etsiä ja löytää?

– Punainen lanka on siinä, että maalauksia tulisi katsella analysoimatta ja ilman ennakoasenteita ja havaita, mitä maalauksissa todellisesti on. Eri kausien ikoneissa näkyy ajan henkinen ja uskonnollinen ilmapiiri. Keskibysanttilaisen kauden ikonit ovat seremoniallisia ja juh-lavia, makedonialaisen tyylin seinämaalauksissa on paljon arkiseen elämään liittyviä yksityiskohtia, ja niissä on kuvattu persoonia eikä vain kloonattuja pyhiä. Myöhäisissä venäläisissä ikoneissa taas on sellaisia symbolistisia ja allegorisia kuvia, etteivät ne katselemalla aukea edes sille, joka tuntee lähdetekstejä.

Uusi asenne kirkon taiteeseen

Keskustelussa taiteilijan kanssa on tultu lopulta siihen, että suomalaisen ikonitaiteeseen tarvittaisiin herätteitä uudensuomalaisen positiivisen asenteen löytämiseksi. On kyseltävä, pitääkö meidän luopua

turhasta historiallisesta painolastista ja sen mukana tulleista pitävyyksistä väreihin, muotoihin ja perspektiiviin. Mihin tulisi katse kiinnittää, että pääsisimme eteenpäin? Meidän on kuitenkin jokin tapa omaksuttava, koska ikonitaide on joka tapauksessa oma lajinsa, vaikka pysyisimmekin tämän lajityypin sisäpuolella. Siihen, minkälaisen mallin omaksuisimme, Vivi kieltäytyy sanomasta enempää.

– En osaa sanoa, mikä olisi sellainen malli, ja kuitenkin tradition puitteissa voi tehdä itse omia ratkaisuja. En ajattele ollenkaan, että traditiota pitäisi nyt muuttaa.

Ei varmaankaan, mutta että nyt yleensä päästäisiin turhasta jäykistyneisyydestä eteenpäin ja olisi mukavaa, avaraa ja positiivista, niin miten silloin ikonimaalarin pitäisi toimia?

– Ikonimaalarin pitäisi lakata välittämästä liikaa siitä, ettei hän vain tekisi virhettä ja että hänen näkemyksensä olisivat vain maalareiden sisäpiirin oikeiksi tunnustamia oppeja! Virheet eivät ole virheitä silloin, kun pysytään teksteissä ja oikealla tavalla kuvaamisen tradition raameissa. Silloin voi tehdä muutoksia ja omanlaisia sommitelmia. Sitä vastustan, että esimerkiksi kaikissa naistenlehtien artikkeleissa ikonimaalauksesta korostetaan vain sääntöjä ja annetaan siksi väärä kuva maalaamisesta. Mutta ehkä kirkko onkin sellainen, jossa kaikki – ikonimaalauskin – tulee suorittaa aina oikein!

Entäpä perinteen antama turva? Mehän pystymme elämään hyvin vakaasti ja turvallisesti, koska noudatamme perinteisiä sääntöjä.

– Niin, mutta onko se ihmisen ja jumalanpalveluselämän päätarkoitus, että me osaamme tehdä oikeassa paikassa oikeat kuvat?

Tästähän onkin kysymys! Toisaalta pitää vastata, että näin on, ja toisaalta, että ei suinkaan. Meillä pitää olla omaa luovuutta tässäkin. Varmaan tämäkin voisi toteutua ikonimaalauksen edellytyksiä pohdittaessa?

– Kyllä ikonimaalauksessakin on omanlaisensa oikeassa olemisen tarve, niin kuin kaikissa muissakin kirkon asioissa. Minäkin olen aivan oikeassa!

■ Kari M. Rantila

Jumalan käden kautta

Harri Stefanius kotimaisemassaan Rumojoen sillalla. Taustalla Harrin kotitalo.

Harri Stefaniuksen ikoneissa heijastuu riemu ja elämänilo

Ikonimaalari Harri Stefaniuksen elämänsä aikana on monia hohtokkaita ja lumoavia onnenhetkiä.

– Koin 2000-luvulla, että olin saanut armonlahjan – tietämättäni! Käsittelemättömä, ykskaks minä osasin maalata kelpollisia ikoneita.

Ensimmäisen kipinän ikonimaalaukseen hän sai Porin ortodoksisen rukoushuoneen ikonikerhossa, jonne hän meni ”pitkin hampain” ortodoksiäidin ilmoittamana.

Jugoslavian Makedonian Kurpinoon kyläkirkon freskot saivat Harrin haltioitumaan niin, että hän kävi yli kymmenen vuoden ajan kylässä taltioimassa freskoja, joiden aiheisto sitten esittäytyi parissakymmenessä Harrin maalaamassa ikonissa Hyvinkäällä.

Parin viikon kuluttua 60 vuotta täyttävä Harri Stefanius eli munkki Stefanos on ollut ahkera, eikä hän ole kavahtanut ottamasta vastaan haasteita. Mies on maalannut hartaudella vuosikymmeniä ikoneita, joita hän on sitten lahjoittanut kirkkoihin ja tsasouniin: ikoneita vanhan kotikaupungin Porin kirkkoon, ikoneita Hyvinkään ja nykyisen kotikunnan Valtimon kirkkoon ja ikoneita arkkipiispa Leon Pielaveden tsasounaan ja Juuan Paalasmaan yksityiseen tsasounaan.

Rautakirjan tienesteillä ikonitarvikkeita

Porissa Harri työskenteli 30 vuotta Rautakirjan palveluksessa. Palkkarahoilla hän hankki itselleen ikonimaalaukseen

tarvittavia värejä ja pohjia. 1970-luvun lopulla **Maila Mäkinen** alkoi opastaa ikonimaalauskerhossa alan harrastajia.

– Maila oli poikkeuksellinen opettaja, hän salli oppilaiden tehdä vapaasti eikä tapanut luovuutta, muistelee Harri Stefanius.

– Ensimmäinen maalaamani ikoni oli Deesis-ryhmään kuuluva Jumalanäiti. Siihen aikaan minulla ei ollut mitään teologista pohjaa, kunhan perehdyin alaan ja tein kaikenlaisia kokeiluja.

Rukoushuoneen Butkussa toimi ikonigalleria ja osa ikonien myyntituotoista lahjoitettiin kirkolle. Kirpputorinkin tuotoilla elvytettiin haavetta omasta kirkosta. Myös Harri on monilla kirkkoon lahjoittamallaan ikoneilla siivittänyt ensi vuonna kymmenvuotiaan ortodoksipyhätön saamista Poriin.

Ikonit kiehtoivat Harria yhä enemmän. Joskus vuoden 1987 vaiheilla hän matkasi Valamon luostariin lisäoppia saamaan. Useita viikkoja kestäneiden

■ "Kristus tulinen katse" -ikoni.

kurssien opettajana oli **Tuula Murtola**. Nyt hän syventyi myös ikoniteologiaan, jota opetti Pekka Tuovinen. Hän kertoi ikonien taustoista ja aihepiireistä. Teologiaan paneutuminen syvensi harrastusta ja antoi uutta intoa maalaustyöhön.

– Kävin Valamon kursseilla pari kertaa vuodessa, ja alkeiskurssinkin suoritin kerran peräkkäin kahdesti, kuvailee Harri Stefanius innostustaan. Kursseilla oli mukana parisenkymmentä oppilasta.

Kurpinovon kirkon lumous

Kurpinovon ortodoksinen kyläkirkko Jugoslaviassa lumosi Harrin 1990-luvulla.

– Jäin koukkuun! Tuli tunne, että jos Jumala viettää kesälomaa, hän lomailisi juuri Kurpinovossa, kuvailee Harri.

■ "Jumalanäidin kuolonuneen nukkuminen" -ikoni Valtimon kirkossa.

– Yli kymmenen vuotta vierailin kylässä joka kesä ja piirsin kirkkoon vuonna 1191 maalattuja freskoja. Oli vielä kommunistivallan aika enkä saanut kuvauslupaa. Sain piirtää kirkossa vain puoli tuntia päivässä. Piirsin aiheet nopsaan paperille ja loppupäivän tein piirrokset puhtaaksi.

– Maalasin koti-Suomessa kymmenkunta vuotta freskoista tekemiäni ikoneita. Valmistui parikymmentä ikonia, ja halusin lahjoittaa ne johonkin ortodoksisen kirkkoon. Hyvinkäällä silloin pappina toiminut **Aki Leskinen** soitti ja halusi ikonit kirkkoonsa. Ikonien aiheina olivat kaikki juhlapyhät ja muutamat yksittäiset pyhät.

– Ikonit saivat tyrmäävän vastaanoton Hyvinkäällä, kertoo Harri.

– Jotkut halusivat jopa polttaa ikonit, mutta oli paljon niitäkin, jotka ilmoittivat, ettei ikoneihin saa koskea! Ikoneissani ärsytti varmaan niiden poikkeuksellinen värimaailma. Maalasin ikonit alkupe räisten freskojen mukaisesti. Ikonien hahmoilla oli vihreät kasvot. Kehykset maalasin tummanruskeiksi. Meillä ei ollut totuttu sellaiseen.

– Kurpinovon matkoilla löysin oman ikonimaalarin tyylini, painottaa Harri Stefanius. – Jatkoin maalaamista samaan tyyliin. En ollut hyvä piirtäjä enkä maalari, olin keskinkertainen. Kehyksiä maalaessani pohdin jossakin vaiheessa: miksi näissä on kehykset, miksi tämä ikkuna on taivaaseen; minä olen yksinäinen, tuijotan ulkona kylmässä pakkasessa sisään, jossa muilla on hauskaa. Jätin kehykset pois. Halusin olla koko ajan läsnä tässä tapahtumassa ilman, että minut suljetaan ulkopuolelle. Ikonini sai indigotaustan, se kuvasi myös valoa, jota ei voi nähdä.

Armonlahja – tietämättäni

– Ortodoksisessa kirkossa on sellainen käsite kuin armonlahja, monimuotoinen Pyhän Hengen kautta tuleva armonlahja. Koin 2000-luvulle tultaessa, että olin saanut armonlahjan tietämättäni kuin yhdessä yössä, kuvailee Harri tuntemuksiaan.

– Se oli käsittämätön juttu. Tajusin ykskaks, että minä osaan ja tiedän, kuinka pitää maalata! Se tapahtui täällä Valtimon kirkon ikoneita maalaessani.

– Se armonlahja on kuin pantti, joka voidaan ottaa minulta pois, jos olen kelvoton. On kilvoiteltava joka päivä, että olisi sen arvoinen, että pystyy maalaamaan ikoneita. Jumala, johon uskon, on armollinen minua kohtaan.

Valtimeon valmistui rukoushuone 1960, ja se vihittiin kirkoksi 2005. Harri Stefanius aloitti ikonien maalaamisen Valtimossa 2004, jolloin syntyi ensimmäinen ikoni "Jumalanäiti taivaita avarampi". Seitsemän vuoden aikana Harri on lahjoittanut kirkkoon 40 ikonia. Syyskuussa valmistuu vielä ikoni "Kristuksen ylösnousemus".

Arkkipiispan yllätyssoitto

Itsenäisyyspäivän aattona 2006 soi Harrin puhelin. Soittaja oli arkkipiispa **Leo**, joka halusi tavata ikonimaalarin Kuopiossa.

– Mitähän pahaa olen tehnyt, pohti Harri matkatessaan Kuopioon pelkäämäänsä "kuulusteluun".

Pelko oli aiheeton. Arkkipiispa esitti varovaisesti pyynnön: Haluaisiko Harri tulla maalaamaan hänelle ikoneita Piela-veden tsasounaan? Toivomuksena oli, että ikonien taustat pitää olla punaiset. Harri suostui mielellään pyyntöön ja rohkeni esittää sitten arkkipiispalle, että

ikoneiden tekstit kirjoitettaisiin karjalan kielellä, olihan arkkipiispa Karjalan Liiton puheenjohtaja. Näin sitten sovittiinkin, ja ainoastaan ”Musta Saara”-ikoniin prääntättiin romaaninkielinen teksti ”Sinä osoitat minulle elämän tien”.

– Se oli mielenkiintoinen ja haastava projekti, tunnustaa Harri.

– Sain tehdä siellä kaiken haluamallani tavalla. Arkkipiispa halusi mukaan perheenjäsenten suojelusikonit, ja onhan muissa ikoneissa sitten koko luomakunta kasveineen ja eläimineen.

Oliko arkkipiispa Leo tyytyväinen maalaamiisi ikoneihin?

– Etten syyllistyisi ylpeyden syntiin, en kerro! Ikonit ovat kiinnostaneet ihmisiä. Pielaveden tsasounassa on vierailut tuhansia ihmisiä ikoneita katsomassa. Tunsin riemua. Minulla oli sama tunne kuin kreikkalaisilla ikonimaalareilla, jotka signeeraavat ikonin yläpuolelle: ”Jumalan käden kautta.”

Paalasmaan yksityiseen tsasounaan

Juukaan innostui Harri tekemään ikoneita, kun kuuli 1956 Juuassa sattuneesta veneonnettomuudesta, jossa 18 nuorta hukkui. Siunaustilaisuudessa maallikkosaarnaaja tuomitsi kaikki nuoret helvettiin, koska he olivat menossa tansseihin. Juuassa Harri perehtyi myös vanhauskoisten ortodoksien vaiheisiin. Vanhauskoiset eivät hyväksyneet mitään, mikä oli 1600-luvun jälkeen maalattu. Heidän ansiostaan meillä on ikonimaalaus säilynyt. Harri suunnitteli ikonit vanhauskoisten tyylin ja värimailman mukaisesti. Tsasouna nimitettiin Herman Alaskalaiselle. Harri maalasi tsasounaan muun muassa Tihvinän Jumalanäidin ikonin, joka on tyypillinen vanhauskoisten ikoni. Hän suunnitteli kirkkoon myös valaisimet, penkit ja ehtoollisastiat. Työ on Juuassa vielä kesken.

Ikonin äärellä et ole yksin

Myös Valtimon kotikirkkoon Harri on

suunnitellut monet kalusteet ja ehtoollisviiniastiat. Hänen kädenjälkensä näkyy kirkkopihallakin ja lukemattomissa kohteissa Valtimolla.

Harri Stefanius on vuosikymmeniä myös opettanut niin Porissa kuin Pohjois-Karjalassa ikonimaalausta. Mitä kerrot harrastajille etukäteen?

– En sano yleensä mitään. Kurseilla puhutaan vain ikoneista, ja jokainen keskittyy vain ikoneihin. Kurssi ei ole löpötely- eikä kahvikuppikerho. Työ aloitetaan ja lopetetaan rukoillen. Ensi maalataan silmät: pyhä seuraa mukana työtä, valvoo ja opastaa.

– Ikoni on pyhän läsnäolon merkki varsinkin yksityiselle ihmiselle. Kotona ikonin äärellä et ole koskaan yksin. Jos perheessä on ikoni ja ymmärtää oikein sen tarkoituksen, kodissa asuu rauha.

– Maalaan elämää, en kuolemaa. Hyvin monet kirkkoon liittyvät tuovat mukanaan ahdistuksensa, mutta ikoneissa esittäytyy aina elämä. Harvoin ikoneissa kuvataan kuolemaa. Ortodokseille on tärkeää, että ihmisillä on elämänilo. Pitää iloita ja riemuita Jumalasta eikä synkistellä. Usko on iloinen asia. Jos koko ajan murehtii omia syntejään, ei jaksa elää. Luonto ja kauneus ympärillämme on arvokasta ja tärkeää. Jos ei luonnon kauneus avaudu, voi kaupungeistakin löytää ihmiset, kanssakilvoittelijat.

Harri Stefaniuksesta munkki Stefanos

Munkiksi vihkiytymisestään Harri ei mieluusti enempää juttele.

– Kun tulin tänne Valtimolle seitsemän vuotta sitten, olin Harri Stefanius. Nyt kun aika on täysi ja ikonit, olen munkki Stefanos.

Kolmenkymmenen asukkaan Rasimäki on ollut Harri Stefaniuksen kotikylä seitsemän vuotta. Kylässä ei ole koulu, kauppaa tai edes R-kioskia, mutta talkoomieltä ja yhteishenkeä yltäkyläisesti. Rumojen rantaan on juuri nousemassa upea hirsikehikkoinen rakennus, ei tsasouna, vaan grillikatos. Tsasouna, Johannes Kastajalle nimetty, toki jo on enimmältään ortodoksien asuttamassa kylässä. Harri on Rasimäen uutterimpia puuhamiehiä. Puhutaan ja suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä – ja kylä elää.

■ Simo Ojanen

■ Myös Valtimon kirkon keraamiset ehtoollisastiat ovat Harri Stefaniuksen suunnittelemia.

Ekumeeninen **ahaa!**-elämys

Suomen ekumeenisen neuvoston pääsihteeri **Heikki Huttunen** painottaa, että usko Jumalaan haastaa kirkon jäsenet vuoropuheluun ympäröivän todellisuuden kanssa, ja ortodokseilla on erityinen tehtävä löytää uudelleen tämä apostolien asenne.

Ekumenia on joillekin kirosana. Sen ajatellaan tarkoittavan oikean uskon laimentamista ja myönnytyksiä harhaopeille. Toisille se on hyvä mutta hämärä asia, joka liittyy jotenkin suvaitsevaisuuteen. Kolmansille ekumenia on virallista pakkopullaa, kohteliasta mutta mielenkiinnontonta kirkkodiplomatiaa. Nämä käsitykset ovat epämääräisiä eivätkä perustu paljoon tietoon. Oikeasti ekumeeninen asenne on alusta alkaen ollut osa ortodoksista uskoa ja liittyy sekä Kristus-uskon ytimeen että kirkon lähetystehtävään ja avoimuuteen koko ihmiskuntaa kohtaan.

Suomen ortodoksit

Suomen ortodoksit ovat aina eläneet idän ja lännen rajalla. Suhde läntisiin kristittyihin on tuhannen vuoden aikana muuttunut vihollisuudesta ensin siedettävään rinnakkaiseloon ja nyttemmin kaiken kattavaan sisäkkäineloon. Halusimmepa tai emme, olemme koko ajan tekemisissä muiden kuin ortodoksien kanssa – useimmat perheessä, melkein kaikki työssä ja jokainen muutoin yhteiskunnan eri tilanteissa. Kielteinen seuraus on vähemmistön huono itsetunto ja mukautuminen enemmistöön. Silloin kun sanotaan, että ”sama Jumalahan se on”, ei aina tunneta ortodoksien uskon parhaita aarteita eikä osata jakaa niitä, ja seurauksena on tuhatvuotisen tradition surullinen hiipuminen monessa suvussa. Silloin kun kanssakäyminen on tasa-arvoista ja tapahtuu tietoisesti kristittyinä – ortodokseina, luterilaisina, katolilaisina, helluntailaisina – voidaan puhua ekumeniasta. Parhaassa tapauksessa ortodoksit voivat ammentaa jotain arvokasta kirkkonsa opetuksesta ja elämästä itselleen ja muille, ja ottaa vastaan hengellisiä lahjoja muilta kristityiltä.

Ekumeeninen ahaa!-elämys

Ekumeeninen asenne perustuu ahaa-elämykseen Kristuksen seuraamisesta: toiseen kirkkoon kuuluva ja erilaista hengellistä perinnettä edustava kristitty on saman Vapahtajan ope-

tuslapsi kuin minä ortodoksina. Ekumenia edellyttää totuudellisuutta sen suhteen, mikä on ortodoksien uskon ydin ja kuinka lähellä sitä itse olen. Toisaalta se lähtee rehellisyydestä toista ihmistä ja hänen uskoaan kohtaan. Se ei tarkoita oman ortodoksien uskon väheksymistä tai laimentamista, vaan sen kysymistä, tunnistanko saman uskon peruspiirteitä toisen kristityn vakaumuksessa.

Ekumeeniseen ahaa-elämykseen liittyy ristiriita. Uskomme mukaan olemme Kristuksen yhden kirkkoruumiin jäseniä omissa ortodoksisissa kirkossamme, ja kuitenkin tunnistamme aitoa uskoa ja kristillistä elämää sen ulkopuolella. Tästä havainnosta syntyy jännite, joka saa aikaan ekumeenista liikettä: Kristuksen opetuslasten ero toisistaan on synty ja asiointi, johon on etsittävä muutosta. On tunnettava oma usko ja elettävä kirkon yhteydessä. On hankittava oikeaa tietoa toisista kirkoista ja kristittyjen historiasta, joka samalla yhdistää ja erottaa. Se saa aikaan hengellistä realismia eli nöyryyttä. Nöyryys antaa tilaa Pyhälle Hengelle toimia, ja uudet, luovat avaukset tulevat mahdollisiksi.

Perustana yhteistyö

Ekumeenisen liikkeen perusta on yhteistyö niiden kirkkojen kesken, jotka tunnustavat Jeesuksen Kristuksen Jumalaksi ja Vapahtajaksi Raamatun mukaan ja haluavat toteuttaa kutsunsa Jumalan, Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen kunniaksi. Tätä uskon määritelmää kutsu-

taan ekumeeniseksi baasikseksi, ja se on jäsenyyden edellytys muun muassa Kirkkojen Maailmanneuvostossa ja Suomen Ekumeenisessa Neuvostossa. Mukanaolo näissä järjestöissä ei edellytä sitä, että pidettäisiin toisia kirkkoja Kristuksen kirkkona sanan täydessä merkityksessä. Järjestöt eivät pyri muodostamaan maailmanlaajuista superkirkkoa tai uskontojen yhdistelmää. Ekumeenisessa työssä ei tingitä omasta vakaumuksesta eikä etsitä pienintä yhteistä nimittäjää, vaan yritetään ymmärtää toista kristillistä teologiaa sen omasta näkökulmasta ja etsitään opetuksen yhteistä ydintä, apostolien uskoa. Ekumenia ei ole erillinen aate, ”ismi”, vaan se kasvaa kirkon uskon perustalta.

Ortodoksien tärkein anti ekumeeniseen työhön on se, mikä on omalle kirkollemme ominaisinta. Nimensä mukaisesti ortodoksinen usko on alkuperäistä ylistystä kristinuskon klassisen opetuksen mukaisesti. Se merkitsee yhteyttä apostolien uskoon ja jumalanpalvelukseen. Ortodoksien opetuksen mukaan kirkko on Jumalan läsnäolon pyhä mysteeri. Uskomme, että Kristuksen kirkon ykseys on jo näkyvässä ortodoksien kirkon elämässä. Tätä alkuperäistä opetusta ortodoksien pitäisi ammentaa kirkon pyhästä traditiosta ekumeeniseen yhteistyöhön. Muilla kirkoilla ja eri hengellisillä perinteillä on omat ainutlaatuiset lahjansa tuotavana ekumeeniseen kohtaamiseen.

Sanotaan, että kristillinen teologia on alusta alkaen ollut rajanvetoa ortodoksien uskon ja harhaopin välillä. Tämän tarinan alun löydämme jo Uudesta testamentista. Rajanveto on merkinnyt vuoropuhelua erimielisten välillä ja tinkimätöntä työtä säilyttää ja palauttaa kirkon ykseys. Monien kirkkoisien elämäntyö oli keskustelua, väittelyä ja yhteisen näkemyksen etsimistä kirkkoa repivien oppiriitojen keskellä. Pyhän Basileios Suuren mukaan varsinaisia harhaoppisia ovat ne, joilla on eri käsitys Jumalasta. Heidän kanssaan ei uskon ykseyttä voi tavoitella, mutta muiden erossa olevien kanssa se on ortodoksien velvollisuus. Läpi vuosisatojen Idän kirkko onkin ollut avoin keskustelemaan ja etsimään yhteistä uskon ydintä

muitten kristittyjen kanssa. Basileioksen määritelmän valossa yhtäkään kirkkoa, joka yhtyy ekumeeniseen baasikseen (yllä), ei voi väittää harhaoppiseksi. Teologiset erot ovat todellisia, mutta yhteinen Kristus-usko velvoittaa ja innoittaa etsimään niihin ratkaisuja.

Toisen uskoon luottaminen

Sata vuotta nykyajan ekumeenista työtä on tuottanut hyvää tulosta. Kirkot eivät näe toisiaan enää vihollisina vaan yhteistyökumppaneina. Teologian opetus ja tutkimus on sitä ekumeenisempaa, mitä pitemmälle edetään. Ymmärretään, että jos kristityt esiintyvät yhteiskunnassa yksimielisinä, sillä on enemmän merkitystä kuin monilla erillisillä puheenvuoroilla. Arkkipiispa Johanneksen sanoin on opittu, että ”yhden kirkon hyvät uutiset ovat yleensä myös toisille kirkkoille hyviä uutisia”.

Vaikutteita on vaihdettu eri kristillisten perinteitten välillä kautta historian. Viimeisen sadan vuoden aikana ekumeeninen lähentyminen on tehnyt siitä tietoisempaa kuin aikaisemmin. Omassa maassamme ortodoksit ovat oppineet luterilaisilta asioita, jotka liittyvät lasten ja nuorten opettamiseen, raamatun tutkisteluun ja diakoniatyöhön. Luterilaiset ovat löytäneet paaston ja pääsiäisen uudella tavalla paljolti ortodoksien vaikutuksesta. On mielenkiintoista nähdä, syntykö helluntailaisten ja ortodoksien välille vuorovaikutusta siitä, mikä on seurakunta ja eukaristinen yhteisö.

”Ekumeniassa melkein kaikki on sanottu, mutta melkein mitään ei ole tehty”, tunnettu ortodoksinen teologi Olivier Clément totesi vuosituhannen vaihteessa. Kristuksen kirkon näkyvään ykseyteen on inhimillisesti katsoen ylivoimainen matka. Kaikesta voidaan keskustella, mutta teologian suuriin eroavaisuuksiin ei ole löydetty yhteisiä ratkaisuja. Moni on turhautunut tähän tilanteeseen. Jotkut ajattelevat, että opillisten keskustelujen sijasta kirkkojen tulee pelkästään keskittyä yhteistyöhön rauhan ja oikeudenmukaisuuden puolesta. Toiset taas pitävät toteen näytettynä, että ekumeenista liike on mahdollinen aloite, joka kalvaa kirkon oikeaa uskoa. On myös niitä, jotka uskovat, että ekumenian oma edistys on aiheuttanut sen näennäisen pysähdyksen: Kristityt ovat oppineet luottamaan toistensa uskoon ja ymmärtävät traditioidensa erilaisuutta, mutta tälle yhteisymmärrykselle ei vielä osata antaa ilmausta, joka olisi ymmärrettävä ja uskottava eri perinteitten näkökulmasta.

On mielenkiintoista, että jopa ekumenian-vastaisuus näyttää olevan ekumeenista. Eri kirkkoissa esiintyvä kritiikki kirkkojen yhteistyötä kohtaan on yllättävän samansisältöistä – ortodoksisten nettimunkkien kirjoituksista uuskarismaattisiin julistajiin. Rakentava kritiikki on tarpeellista, mutta valitettavan usein ekumenian mustamaalaus näyttää perustuvan pel-

koon muita kirkkoja ja kansoja kohtaan. Siihen liittyy myös nolo tietämättömyys siitä, mitä ekumeenisessa yhteistyössä on jo tehty, mitä se nykyisin on ja mistä siinä ei ole kysymys.

Kirkkojen yhteinen palvelutehtävä

Kansainvälisessä ekumeniassa etusijalla on usein kirkkojen yhteinen palvelutehtävä. Sen saavutuksista mainitaan Etelä-Afrikan veretön vallanvaihto rotusorosta demokratiaan, joka tapahtui suureksi osaksi ekumeenisen toiminnan tuloksena. Myös köyhimpien maiden velkojen anteeksi antaminen Jubilee 2000 -kampanjan tuloksena lähti raamatullisesta esikuvasta ja ekumeenisesta aloitteesta. Oman patriarkkamme Bartolomeoksen paljon kiitosta saanut työ

luomakunnan eheyden puolesta nousee ekumeenisesti tehdystä teologisesta työstä ja kirkkojen luonnonsuojelutoiminnasta ja saa laajaa tukea ekumeenisessa liikkeessä.

Kristinusko ei lokeroidu mihinkään maahan tai kulttuuriin. Se on luonteeltaan universaalinen – tarkoitettu kaikille kansoille ja kaikille aikakausille. Usko haastaa kirkon jäsenet vuoropuheluun ympäröivän todellisuuden kanssa. Ortodokseina meillä on erityinen tehtävä löytää uudelleen tämä apostolien asenne. Jos haluamme olla aitoja Kristuksen seuraajia, tunnistamme toiset saman tien kulkijat ja tajuamme yhteisen tehtävän todistaa uskosta ja palvelulla rakkaudessa.

■ Isä Heikki Huttunen

Ortodoksit ekumeenisessä liikkeessä

Teol. toht. **Tamara Grzelidze** työskentelee Kirkkojen maailmanneuvoston Faith and Order -osastolla. Hän sanoo, että tietoinen ja harkittu osallistuminen ekumeeniseen liikkeeseen kirkkoisien kirkkokäsityksen pohjalta on välttämätöntä kaikille ortodokseille.

Ortodoksien osallistuminen ekumeeniseen liikkeeseen lähtee rukouksesta, joka lausutaan jokaisessa jumalanpalveluksessa ”kaikkien yhdistymisen puolesta”. Jo 1900-luvun alussa ortodoksit valpastuivat kirkon ykseyden asiassa. Ekumeenisen patriarkan **Joakim III:n** kirje kaikille ortodoksisille paikalliskirkkoille vuonna 1902 on siitä hyvä esimerkki. Se lähetettiin vastauksena onnittelukirjeisiin, joita Joakim oli saanut patriarkan-istuimelle valintansa johdosta.

Kirjeessä puhutaan toivosta saavuttaa ykseys kaikkien Kristukseen uskovien kanssa. Se on jatkuvan rukouksen aihe, mutta kirjeessä mainitaan myös, että ykseyden esteenä ovat muiden kirkkojen monet opilliset kannat. Ortodoksit ovat siis osallistuneet ekumeeniseen liikkeeseen alusta alkaen tavoitteenaan ykseys siitä huolimatta, että haasteena ovat kirkkojen väliset olennaiset erot.

Tämä asenne tulee selkeästi ilmi Ekumeenisen patriarkaatin kirjeessä vuodelta 1920, joka osoitettiin ”Kaikille Kristuksen kirkkoille kaikkialla”. Sen otsikkona on sitaatti Pietarin ensimmäisestä kirjeestä: ”Rakastakaa toisianne

uskollisesti ja kaikesta sydämestänne.” (1. Piet. 1:22)

Yksi tärkeimmistä teksteistä, joka liittyy ortodoksien ekumeeniseen osallistumiseen, on ortodoksien viesti Uskon ja Kirkkojärjestyksen (Faith and Order) ensimmäisessä maailmankonferenssissa Lausannassa vuonna 1927. Siinä todetaan, että ”kristittyjen ykseys voi toteutua vain yhteisen uskon ja tunnustuksen perustalla”. Se ykseys löydetään jakamattoman kirkon todellisuudesta kahdeksan ensimmäisen vuosisadan ajalta. Todellinen ykseys nähdään nimenomaan yhteytenä pyhissä salaisuudessa (*communio in sacris*), joka voi toteutua vain täyden uskon yhteyden perusteella. Tekstissä ilmaistaan ortodoksien valmius jatkaa ykseyden tavoittelemista toisten kirkkojen ”ositaisen yhteyden” perusteella, lupauksena kaikkien ”yleisestä yhteydestä”. Tietoisina opillisten erojen haasteista ortodoksit julistivat valmiutensa jatkaa kirkkojen lähentymistä niiden kanssa, joilla on sama usko Herramme Jeesukseen Kristukseen. Kuten isä **Georges Florovsky** sanoi vuonna 1949, ortodoksit ymmärsivät tehtävänsä osallistua ekumeeni-

Ortodoksisesta kirkosta eroa pohditaan pitkään

Selvimmät syyt kirkosta eroamiseen ovat, ettei kirkkoa koeta merkitykselliseksi, taloudelliset syyt sekä se, ettei uskota kirkon opetukseen. Tiedot ilmenevät TM **Mari Kontturin** tuoreesta pro gradu -tutkimuksesta, jossa hän selvitti vuonna 2008 ortodoksisesta kirkosta eronneiden perusteluja sekä eroprosessia.

Kirkosta eroamisen syyt ovat todellisuudessa hyvin mutkikkaita ja yksilöllisiä. Ratkaisua harkitaan yleensä pitkään, jopa useita vuosia, vaikka varsinaisen eropäätös voi syntyä nopeastikin, kuten myöhemmin viime syksyn homokeskustelun yhteydessä nähtiin.

Vuonna 2008 ortodoksisesta kirkosta erosi 626 henkilöä, mikä oli selvä hyppäys aiempiin vuosiin verrattuna. Eroluvut ovat viime vuosina nousseet 1950-luvun tasolle, jolloin vallitsi suoranaisten joukkopako luterilaisen kirkon helmoihin. Nyt kirkosta siirrytään lähinnä siviilirekisteriin.

Kontturin tekemään kyselyyn vastasi runsaat sata kirkosta eronnutta, joista puolet on Helsingin hiippakunnan ja kolmannes Helsingin ortodoksisen seurakunnan alueelta. Osuudet

vastaavat kirkon jäsenistön jakautumista. Vastaajista 59 prosenttia oli naisia ja 71 % lapsikasteesta kirkkoon liitettyjä. Vastaajista 2/3 oli eronnut netissä, ja eroamisen helppous oli vaikuttanut eropäätökseen vähintäänkin melko paljon joka kolmannella vastaajalla.

Ortodoksien eroperustelut ovat melko samankaltaisia kuin luterilaisilla, mikä ei ole kovin yllättävää. Ortodokseilla ei kuitenkaan ilmennyt tyytymättömyyttä kirkollisiin toimiin, ja lisäksi taloudelliset eroperusteet ovat esillä vahvemmin kuin luterilaisilla, joilla ne ovat viime vuosina painuneet taka-alalle.

Kirkollisvero kiikastaa

Kontturin tutkimuksesta käy ilmi, että painavin peruste ortodoksisesta kirkosta eroamisiin on

haluttomuus maksaa kirkollisveroa. Kolmannes vastaajista katsoo sen vaikuttaneen erityisen paljon ja lähes puolet vähintäänkin melko paljon eropäätökseensä.

Vaikka maksuhaluttomuus kytkeytynee muun muassa siihen, ettei kirkkoa koeta merkitykselliseksi tai että kirkon opetus on ristiriidassa oman elämäntapomuksen kanssa, verotuksen nousu ykkösperusteeksi on huomionarvoista.

Tutkimuksen mukaan eronneiden käyttämät perustelut tukevat näkemystä, jonka mukaan kirkon jäsenyydessä on yhä enemmän kyse siitä, kokevatko jäsenet saavansa maksamalleen kirkollisverolle vastinetta. On huomattava, että kansankirkot poikkeavat tässä suhteessa aika tavalla toisistaan.

Ev.lut. kirkon miljardibudjetista noin kolmannes käytetään lapsi- ja nuorisotyöhön. Seurakuntien kerhotoiminta on etenkin lapsiperheille tärkeä jäsenetu, jollaista oma kirkkomme ei kykene yhtä laajasti tarjoamaan. Jumalanpalvelukset taas kiinnostavat harvoja, joten on ymmärrettävää, jos verojen maksua ainoastaan kirkollisten toimitusten vuoksi ei koeta eroajien parissa kovin mielekkääksi.

Eroajien ääni esille

Merkittävää tutkimuksessa on, että ortodoksisesta kirkosta eronneiden oma ääni tulee nyt ensi kertaa kuuluviin. Seitsemän vastaajaa kymmenestä käytti kyselyssä tarjottua tilaisuutta kertoakseen tarkemmin eronsa syistä.

Monissa tapauksissa ihmiset ovat tehneet eropäätöksensä sovittamattoman ristiriidan edessä: "Kirkossa ei ole ollut mitään vikaa. Eroni perustui täysin siihen, etten koe kirkon oppeja omakseni."

Kirkon ykseyden...

seen liikkeeseen "veloitteena, joka nousee suoraan ortodoksisen tietoisuuden ytimestä".

Ortodoksiset kirkot keskustelevat

Työ ekumeenisissa liikkeessä avasi ortodokseille myös uuden mahdollisuuden olla yhteydessä keskenään: useita ortodoksisia konferensseja on järjestetty Kirkkojen maailmanneuvoston (KMN) toimesta. Noissa tapaamisissa ortodoksiset kirkot keskustelevat asioista, jotka liittyvät yhteiseen todistukseen maailmassa. Sellaisessa yhteydessä tehtiin ensimmäiset aloitteet itäisten (bysanttilaisten) ortodoksisen kirkkojen ja orientoalisten (ei-kalkedonilaisten) ortodoksisen kirkkojen välisen kristologisen sekaannuk-

sen selvittämiseksi. Myös naisten asemaa kirkossa ortodoksit käsittelivät ensiksi KMN:ssa.

Ekumeeninen liike on merkinnyt vaikutteiden vaihtoa, joka on rikastuttanut sekä ortodokseja että muita. Ortodoksit ovat tuoneet Lännen kristittyjen ulottuville ainutlaatuisen traditionaalisuutta ja hengellisyytensä, ja he ovat stimuloituneet omissa ajattelussaan, kun ovat saaneet tuntea paremmin läntistä teologiaa ja uskonpuhdistuskirkkoja. Ekumeenisen liikkeen ortodoksiset toimijat tuovat omiin kirkkoihinsa kokemuksen, jonka he ovat saaneet kohdattaessaan kristittyjä kaikkialta maailmasta. On monia esimerkkejä ortodoksisista kirkoista, jotka ovat oppineet uutta ja vahvistuneet osallistuessaan kahdenvälisiin ja monenvälisiin ekumeenisiin kohtaamisiin.

Opetusta kirkon olemuksesta

Kirkkojen välisen erojen tärkeintä syytä, ek-

kleisologiaa eli opetusta kirkon olemuksesta, on käsitelty eri tavoin ortodoksien osallistuksessa ekumeeniseen liikkeeseen. Ratkaisuihin ei kuitenkaan ole päästy. Ortodoksien mahdollisuus rukoilla yhdessä toisten kristittyjen kanssa ei ole itsestään selvä, yhteisestä ehtoollisesta puhumattakaan. Ortodoksisen kirkkokäsityksen kannalta eräänlainen myönnitys oli niin kutsuttu Toronton päätöslauselma vuonna 1950, "Kirkko, kirkot ja Kirkkojen maailmanneuvosto". Ortodoksien huoli oli välttää se, että KMN nähtäisiin "ylikirkkona" tai että jäsenyys KMN:ssa tarkoittaisi jonkin tietyn kirkkokäsityksen omaksumista. Toronton päätöslauselma mahdollisti ortodoksien osallistumisen ekumeeniseen liikkeeseen. Monet pitävät merkittävänä panoksena jo sitä, että huolimatta valtaisasta kirkko-opillisesta erostaan protestantteihin ortodoksit ovat mukana ekumeenisissa liikkeessä.

Ortodoksit vetoavat siihen, että kaikkien

Kirkon merkityksettömyys ja uskon puute näyttävät nousevan ongelmaksi erityisesti sen vuoksi, ettei Jumalaa voi perustella järkeä. Olisiko uskon ja epäilyksen tematiikkaa aiheellista tuoda enemmän nykypäivään myös ortodoksissa julistuksessa?

Jotkut vastaajista pyrkivät ratkaisemaan ristiriidan määrittelemällä itse oman uskontonsa. Yksilönvapauden nimissä uskonto halutaan "tuunata" itselle sopivaksi; toisin sanoen ei osteta koko pakettia vaan valitaan eri uskonnoista itselle parhaiten sopivat palat.

Traagisimpia eroperusteita ovat henkilökohtaiset pettymykset, joiden katsoi vaikuttaneen erittäin tai melko paljon kymmenisen prosenttia vastaajista. Eräälle heistä seurakunta näyttäytyi pienen sisäpiirin toimintana: "Koin, että kaikki eivät olleet 'tasa-arvoisia', samanveroisia. Osan seurakunnan työntekijöitä (muun muassa papit) koin olevan asenteeltaan ylempänä muita seurakuntalaisia. Jos kuului 'sisäpiiriin', huomioitiin, muita ei."

Suvaitaanko liikaa vai liian vähän?

Kirkon liiallinen suvaitsemattomuus kiusasi erittäin tai melko paljon 15:ttä prosenttia vastaajista. Yli 20 % eronneista oli merkittävästi eri mieltä kirkon kannanotoista. Esille nousivat muun muassa naisten asema ortodoksissa kirkossa sekä suhtautuminen seksuaalivähemmistöihin.

Eräs aikuisena ortodoksiseen kirkkoon liittynyt akateemisesti koulutettu nainen ei hyväksynyt kirkon näkemystä kanoneista: "Sain kanonit käsiini vasta kirkkoon liittymisen jälkeen ja kauhistuin: kirkko voi kirotta ja erottaa käytännössä kenet tahansa. Tajusin tehneeni virheen."

olisi palattava ensimmäisten vuosisatojen äiti-kirkon helmaan. Tälle periaatteelle olisi kuitenkin löydettävä kaikille hyväksyttävä ilmaus, joka lähtee yhteisten juurien jälleen löytämisestä. "Paluu" varhaiseen kirkkoon ei ole helppoa millekään kirkolle, koska kirkot ovat eläviä yhteisöjä, ja historia on tuonut niihin monia muutoksia. Mikään nykyajan raamatuntutkimus ei hyväksy ideaa ihanteellisesta ja yhdenmukaisesta alkukirkosta. Siksi kaikki kirkot ovat matkalla yhteisen perinnön uudelleen löytämiseen, ja se voi tuoda niitä lähemmäs toisiaan kuin on tähän mennessä ollut mahdollista.

Ortodoksien näkemys kirkko-opillisissa keskusteluissa on eukaristinen: koinonia, yhteys ja yhteisö, ei tunne eroa. Ykseys on vain Kristuksessa, ja se tulee näkyväksi, käsin kosketeltavaksi ja maistettavaksi eukaristiassa. Missä määrin ortodoksien eukaristinen kirkkonäkemys voi sulkea sisäänsä muita kirkko-oppeja? Salliiiko ortodoksinen opetus Pyhästä

Erityisesti häntä hiersi tapa, jolla kanoneja sovellettiin isä Mitro Revon tapaukseen (2009) sekä se, ettei nainen voi päästä edes diakoniksi: "Toivoisin, että ortodoksinen kirkko alkaisi opettaa sääliä ja myötätuntoa oikeassa olemisen ja hierarkkisen vallankäytön sijaan."

Vastaavasti kirkon liiallinen suvaitsevaisuus oli saanut kaksi henkilöä siirtymään Moskovan patriarkaatin alaiseen seurakuntaan: "Siellä kirkon opit ja traditio toimii. Suomen ortodoksinen kirkko voisi ottaa oppia sieltä eikä sateenkaariporukoilta."

Ortodoksien identiteetin heikkous

Osa vastaajista näki eron kirkkoon kuulumisen ja uskomisen välillä. Eräs heistä mainitsi, että vaikka hän erosi kirkollisveron vuoksi, niin hänen uskonsa ei kuitenkaan ole kadonnut. Hän myös totesi, ettei mikään ole oikeastaan muuttunut, vaikka hän ei enää kuulu kirkkoon.

Suomen ortodoksien kirkon verotukseen ja väestökirjanpitoon sidottu jäsenyys on poikkeus ortodoksissa maailmassa, eikä lainkaan ongelmaton, kuten edellä kerrottu osoittaa.

Vastaajista 12 ilmoitti eronsa syyksi liittymisen toiseen uskonnolliseen yhdyskuntaan, lähinnä luterilaiseen kirkkoon. Valtaosa mainitsi pääsyyksi sen, että he olivat perheensä ainoita ortodokseja: "Vaihdoin seurakuntaa perheeni takia, koska kaikki muut kuuluvat ev.lut. seurakuntaan, ja heille ortodoksisuus on vierasta."

Myös eroajien itsensä yhteys kirkkoon oli jäänyt hyvin etäiseksi. Perhejuhlat oli yleensä vietetty luterilaisen perinteen mukaisesti. Huoli hautajaisjärjestelyistä painoi vanhempia vastaajia: "Koska ortodoksissa kirkossa ei

Hengestä lahjojen täyden jakamisen muiden kirkkojen kanssa?

Rukous toisten kanssa

Ortodokseilla ei ole yhtä ainoaa lähestymistapaa yhteiseen rukoukseen ei-ortodoksien kanssa. Poikkeus on yhteinen ehtoollinen eri kirkkojen edustajien kesken eli niin sanottu eukaristinen vieraanvaraisuus, josta kieltäydytään kerta kaikkiaan. Ne ortodoksit, jotka ovat valmiit osallistumaan ekumeeniseen liikkeeseen, hyväksyvät rukouksen toisten kristittyjen kanssa. Ei ole kuitenkaan olemassa kaikkien ortodoksien yhteistä kantaa rukoukseen toisten kristittyjen kanssa, vaan se riippuu yhteisön tai henkilön omasta tulkinnasta. Apostoliset säännöt 45 ("Piispa, bresbyteeri tai diakoni, joka on jopa vain rukoillut harhaoppisten kanssa, pidätettäkään kirkollisesta yhteydestä, mutta jos hän on sen lisäksi antanut heille luvan

suosita tuhkausta, halusin tällä eroamisellani ja liittymisellä ev.lut. seurakuntaan helpottaa tyttärentäni toimintaa kuolemani jälkeen."

Mitä on tehtävissä?

Tutkijan mukaan kirkko voi omalla toiminnallaan vaikuttaa osaan eroperusteista, mutta paljon on myös sellaista, johon on vähän vaikutusmahdollisuuksia. Toisaalta kyse on myös siitä, kuinka paljon asian eteen halutaan nähdä vai-
vaa.

Esimerkiksi kirkon opillista argumentaatiota voi aina tehdä ymmärrettävämmäksi tai avata uskon ja tieteen suhteeseen sellaisia näkökulmia, joiden kanssa on mahdollista elää kirkon piirissä.

Liki puolet kyselyyn vastanneista oli pohjittanut eroamistaan useita vuosia, joten kirkolle näyttäisi jäävän runsaasti "peliakaa", jos sitä tahdotaan käyttää. Suomen ortodoksien kirkon reaktiot kirkosta luopumisiin esimerkiksi vuosina 1950–89 (Nguyen 2010) ovat olleet varsin vähäisiä, eikä tilanne ole siinä suhteessa muuttunut.

Eronneiden vastaukset heijastelevat laajasti ottaen kirkon perusongelmaa eli ohutta kontaktipintaa kirkon ja jäsenistön välillä. Jotkut olivatkin vilpittömän kiitollisia, että tutkija otti heihin yhteyttä. Toivottavasti tutkimuksen jatkotoimet ovat syksyn kirkolliskokouksen asiailistalla.

■ Mikko Junes

Lähdeteos

Mari Kontturi: Ortodoksista kirkosta eroamisen syyt vuonna 2008. Itä-Suomen yliopiston filosofinen tiedekunta, teologian osasto, ortodoksinen koulutusohjelma, käytännöllinen teologia. Kevät 2011.

kleerikkona jotakin toimittaa, erotettakoon virastaan") ja Laodikean synodin 33/34 kanoni ("Ei pidä rukoilla harhaoppisten tai skismaatikkojen kanssa") tulkitaan niin, että se kieltää rukouksen ja jumalanpalveluksen toisten kristittyjen kanssa. Avain kielteisen kannan ymmärtämiseen on ortodoksissa kirkkokäsityksessä ja eukaristian keskeisessä asemassa ortodoksissa teologiassa, jonka mukaan todellinen ykseys tulee ilmaistuksi vain Kristuksen ruumiin ja veren jakamisessa. Ne ortodoksit, jotka hyväksyvät yhteisen rukouksen toisten kristittyjen kanssa, perustelevat näkemystään sillä, että uskon ydin on yhteinen ja että toisin kuin kannonien tarkoittamat tilanteet, ekumenia rakentaa kirkon ykseyttä, ei hajota sitä. Tietoinen ja harkittu osallistuminen ekumeeniseen liikkeeseen patristisen kirkkokäsityksen pohjalta on välttämätöntä kaikille ortodokseille.

■ Tamara Grzelidze

Hei, me retkeillään

■ Kouvolan lastenkerhon retki Tapiolaan

Keväällä toukokuun viimeisenä sunnuntaina lasten- sekä lasten ja nuorten musiikkikerholaiset perheineen suuntasivat matkansa kohti Espoota. Ensin menimme Tapiolaan Herman Alaskalaisen kirkkoon. Osallistuimme liturgiaan. Palveluksessa lauloi lastenkuoromme yhdessä tapiolalaisten kanssa. Liturgian jälkeen oli kirkkokahvit. Yhdessä kahvitellessamme juttelimme, miten mukavaa ja tärkeää olisi, että seurakunnat vierailisivat toistensa luona ja ortodoksit tutustuisivat ja tapaisivat toisiaan.

Kahvittelun jälkeen isä **Petri Hakonen** esitteli meille kirkkoa. Lapset olivat todella kiinnostuneita ja kyselivät paljon isä Petrilta monenmoisia asioita. Kirkon seiniä ja kattoa peittävät upeat, taidokkaasti maalatut freskot. Kirkon kauneutta ihastelivat myös aikuiset.

Tapiolan seurakuntayhteisö on hyvin kansainvälinen. Siihen kuuluu useita eri kansallisuksia. Lisäksi kirkossa käy paljon nuoria lapsiperheitä, ja siksi sinne on mukava mennä vierailemaan lasten kanssa. Se on lapsiystävällinen yhteisö.

Tapiolasta jatkoimme matkaa Villa Elfivikin luontotalolle, joka sijaitsee Laajalahden luonnonsuojelualueella. Luontotalo on suunniteltu erityisesti lapsia ja nuoria varten. Siellä käy paljon päiväkotij- ja koululaisryhmiä. Talossa on monipuolinen luontona näyttely, sellainen, jossa lapset voivat koskea ja kokeilla eri juttuja. Yläkerrassa on leikkihuone, ”mäyränkolo”. Sinne on rakennettu mäyränpesä, ja siellä on eläin- ja metsäaiheisia roolivaatteita leikkimistä varten. Kahvila Satakielessä voi nauttia kahvin kera luomuleivonnaisia.

Talon pihapiiristä lähdimme kiertä-

mään 700 m pitkän luontopolun ja kiipesimme lintutorniin ihaillemaan merimaisemaa. Ryhmämme ei ollut hiljaisemmasta päästä, joten taisimme vähän häiritä lintutarkkailijoita. Pienimpiä lapsia kiinnosti erityisesti lintutornin portaissa kulkeminen edestakaisin. Kierrettyämme luontopolun palasimme luontotalon pihalle, söimme välipalaa, toiset kävivät kahvilassa ja lapset saivat juosta ja telmiä ennen kotimatkaa. On hienoa, että keskellä kaupunkia on säilytetty tällainen keidas, jossa on rikas, monipuolinen kasvilisuus ja linnusto.

Kotia kohti lähdimme iltapäivällä neljän aikoihin. Kun olimme linja-autossa, alkoi sataa. Retken ajan saimme nauttia poudasta pientä tihkua lukuun ottamatta juuri ennen pois lähtöä. Kotimatalla söimme vielä jäljelle jääneitä eväitä. Retkeläisiä oli yhteensä 27 henkeä, heistä noin puolet lapsia. Mukana olivat myös srilankalainen **Parameswari** ja liberialainen **Abie**, jotka asuvat pysyvästi Suomessa. Abien kanssa juttellessa ilmeni pieni kulttuuriero. Hän kertoi, että Afrikassa linja-autossa olisi laulettu ja siellä olisi ollut kova meteli, Suomessa istuttiin paikoillaan ja melko hiljaa. Kaikki olivat tyytyväisiä ja nauttivat retkestä sekä yhdessäolosta.

Syksyllä alkavat taas lastenkerho sekä lasten ja nuorten musiikkikerho. Vuoden aikana teemme kaikkea mukavaa. Tervetuloa uudet ja entiset kerholaiset. Yhdessä on mukavaa! Tiedot löytyvät Analogi-lehdestä.

”Jos haluat edetä nopeasti, kulje yksin, mutta, jos haluat päästä pitkälle, kulje toisten kanssa.” (Sereri-sanalasku Afrikasta)

Hyvää syksyn alkua ja Jumala kanssanne!

■ **Irmeli Lasarenko**

■ IV Kaupunkipraasniekka Haminaissa huipentui Johanneksen kirkossa pietarilaisen Glinkakuorokoulun poikakuoron konserttiin. Kirkko oli ääriään myöten täynnä tyytyväisiä kuulijoita. Monet kuulijat liikuttuivat kyyneliin saakka poikien esittämää aitoa harrasta rukousta. Kuvassa kuoro ja isä Leo Huurinainen.

■ Kaupunkipraasniekan toritapahtumassa Haminaissa puhui metropoliitta Ambrosius ja poikakuoro lauloi.

■ Praasniekkalounas nautittiin pienestä sateesta huolimatta kirkon Kultasadepuistossa.

Varhaisnuorten pyhiinvaellus

Hämeenlinnan ja Lahden seurakunnan yhteinen reissu 10.-15.6.

Lahdesta bussilla Valamoon, josta patikoitiin Lintulaan. Lintulasta Koloveden kansallispuiston saarella yövyttiin Mäntysalon kämpässä. Viimeisenä kohteena Savonlinna, jossa tutustuttiin mm. Olavinlinnaan.

SIVUN KUVAT: LEENA LOMU

■ Mäntysalon kämpällä rentouduttiin iltanuotion äärellä.

Hämeenlinnan ja Lahden yhteinen

perheleiri Mallinkaisten leirikeskuksesta 12.-14.7. Janakkalassa.

■ Leirillä oli vuokratuna neljä kajakkia, jotka olivat kovassa käytössä.

Hämeenlinnan kriparilaiset 2011

Kristinoppikoululeiri pidettiin jälleen yhteisesti Hämeenlinnan, Tampereen ja Turun seurakuntien kanssa Julkujärven leirikeskuksesta 15.-23.7. Ylöjärvellä.

■ Kuvassa seisomassa (vas.) ohjaajat Panu Huotari ja Saara Salmivaara sekä leiriläiset Petra Helanen, Milja Korhonen, Nico Lavikainen, Matias Hurttu, Pinja Mikkonen, Jenna Laakkonen sekä Klaudia Honkamäki. Edessä istumassa pastori Heikki Honkamäki ja rovasti Markku Aroma.

■ Pitkospuilla patikoitiin Valamosta Lintulaan.

■ Pääkohteenamme oli osallistua helluntaina Lintulan praasniekkaan.

■ Puolimatassa valmistettiin maittava ateria itse retkikeittimillä suurella kodalla.

Partiolaisten päätösrukoushetki 10.7. Evolla

■ Isä Markus Aroma partiolaistuorten opastajana.

Tihvinskajan päiväjuhla 9.7.

■ Päiväjuhlan kahvitilaisuuden pääpuhujana toimi professori Aune Jääskinen.

Varuskuntakirkkoon tarvittaisiin myös muita käyttäjiä

Hämeenlinnan seurakunnassa on valmisteltu nykyisen pääkirkon peruskorjausta syksystä 2009 arkkitehti **Matti Porkan** luonnosten pohjalta. Korjaushankkeen kustannusarvio on ollut viime vaiheessa noin 1,3 miljoonaa euroa ilman ikonostaasia ja muuta kirkollista sisustusta.

Seurakunnantarkastuksen yhteydessä helmikuussa ilmeni, että hiippakunta haluaa vielä selvittää Hämeenlinnan kaupungin omistaman entisen varuskuntakirkon – Pyhän Aleksanterin kirkon – kiinteistön käyttöönottoa seurakunnan kirkkona. Tämän vuoksi pääkirkon korjaushanke on ollut käytännössä jäissä viimeiset puoli vuotta.

Hämeenlinnan seurakunnanvaltuusto on listannut omalta osaltaan varuskuntakirkon keskeiset avoimet kysymykset, joihin se toivoo hiippakunnalta vastauksia alkusyksystä, jotta hankkeen toteuttamiskelpoisuutta voidaan arvioida.

Vuonna 1924 kirjastoksi muutettu entinen varuskuntakirkko on karkeasti noin 3–4 kertaa suurempi kuin seurakunnan nykyinen pääkirkko, joten tiloihin tarvittaisiin myös muita käyttäjiä ja ennen kaikkea maksajia. Tästä syystä rakennuksen ulkoasua tai etenkin sisätiloja ei ole käytännössä mahdollista palauttaa alkuperäiseksi. Keitä muut käyttäjät voisivat olla, siitä seurakunnalla ei ole tietoa.

MIKKO JUNES

Seurakunnan kannalta keskeistä ovat hankkeen kustannukset. Kaupungin teettämä korjaustarvearvio osoittaa, että kiinteistön muutostöiden yhteydessä olisi syytä uusia koko talotekniikka ja tehdä rakennukseen energiataloudellinen peruskorjaus. Kokonaiskustannukset nousevat ainakin kolmin-nelinkertaisiksi nykyisen pääkirkon kunnostukseen verrattuna.

Rahoitus on täysin auki

Seurakunnalla ei ole resursseja osallistua varuskuntakirkon hankkeeseen suuremmalla osuudella kuin mihin on varauduttu oman pääkirkon peruskorjauksessa. Sen vuoksi päävastuu rahoituksesta kuuluu muille taholle. Mahdollinen EU-rahoitus edellyttäisi huomattavaa valtion osuutta, ja noin puolet

kustannuksista olisi silloinkin katettava yksityisellä rahoituksella.

Varuskuntakirkon kiinteistön vuotuiset käyttökustannukset ovat kaupungilta saadun tiedon mukaan noin 47.000 euroa, josta lämmityksen osuus oli viime vuonna 20.297 euroa. Lämmityskustannukset ovat nelinkertaiset seurakunnan nykyiseen pääkirkkoon verrattuna.

Kiinteistön saneeraamiseen seurakuntakäyttöön liittyy siis melko mittavia avoimia kysymyksiä, joista tärkein on, löytyykö rakennukselle muita käyttäjiä ja maksajia. Ei ole myöskään tietoa, millaisia muutoksia rakennukseen on luvallista tehdä. Seurakunnanvaltuuston mielestä nämä seikat olisi selvitettävä ensi tilassa.

Hämeenlinnan seurakunnan luottamushenkilöt ja muut vapaaehtoiset ovat käyttäneet runsaasti aikaa ja voimia seurakunnan oman pääkirkon peruskorjauksen valmisteluun. Jotta tehty työ ei valuisi hukkaan ja kustannukset karkaisi käsistä, asia olisi seurakunnanvaltuuston mielestä saatava pikimmiten päätökseen.

Kovin pitkään odotteluun ei ole aihetta eikä mahdollisuksiakaan pääkirkon kunto huomioon ottaen.

■ Mikko Junes

pääkirkon peruskorjaushankkeen tiedottaja

■ Munkholman praasniekassa esiintyjä.

■ Aila keskellä ja Eilat vieressä myyjäisten kahviota pitämässä.

■ Rönkyjät esiintymässä Nikolaos-salilla. Ryhmä vieraillee vanhainkodeissa ja eri laitoksissa seurakunnan tilaisuuksien ohella.

■ Nikolaoksen ystäviä ja diakonipiiriläisiä seurakuntaemäntä Sirkka Paasosen kanssa. Kuvassa seurakunnan vuotuisten myyjäisten herkuja.

■ Leena Nortama on kotkalainen ikonimaalari. Hän on huolehtinut mm. kirkon tekstiileistä jo vuosia vapaaehtoisena.

■ Uusi näyttely Nikolaossalilla. Tekstiilejä ja kirkollisia esineitä vuosilta 1798-1902.

■ Iloinen vapaaehtoisten joukko piirakkatalkoissa Nikolaos-saliilla.

Kesätapahtuma **Langinkosken tsasounalla**

KUVAT: RAGNAR BACKSTRÖM

■ Museon intendentti Hannu Saarinen kertoi keisariperheen elämästä Langinkoskella.

■ Kirkkokuoro esiintyi Katerine Lehtomäen (vas.) johdolla.

Kymijoen Langinkosken haaran rannalle Valamon luostarin munkit rakensivat 1800-luvun alussa tsasounan palvelemaan lohenpyyntiään. 1880-luvulla tsasounan läheisyyteen nousi keisari **Aleksanteri III:**lle ja keisarinna **Dagmarille** (Maria Feodorovna) kaksikerroksinen hirsinen kalastusmaja.

Pitkän tauon jälkeen tsasouna otettiin uudelleen jumalanpalveluskäyttöön 1977. Tämän kesän ensimmäinen "Sanan ja sävelen ilta Langinkoskella" oli 15. heinäkuuta, jolloin siellä toimitti veden- pyhityksen Kotkan seurakunnan uusi kirkkoherra isä **Alexander Hautamäki**. Palvelukseen osallistui kirkkokuoro johtajansa **Katarine Lehtomäen** johdolla.

Tsasounalta siirryttiin keisarillisen kalastusmajan terassille, jossa oli kahvitarjoilu. Musiikkiohjelmasta vastasi kirkkokuoro. Museon intendentti **Hannu Saarinen** piti luennon, jossa hän tutustutti kuulijakuntansa keisariperheen yksinkertaiseen kesänviettoon Kymijoen rannalla. Keisari Aleksanterin osalta Langinkosken kausi jäi lyhyeksi; hän kuoli viisi vuotta kalastusmajan valmistumisen jälkeen. Leskenä keisarinna ei koskaan pannut majalle.

Vedenpyhityksen lisäksi tsasounalla on tänä kesänä pidetty kolme rukouspalvelusta.

■ Vedenpyhityksen toimitti kirkkoherra Alexander Hautamäki.

■ **Ragnar Backström**

Seurakunnan **kristinoppileiri 2011**

■ Matias Keskiylä ja Antero Puisto pohtivat leirin tapahtumia.
 ■ Leirillä ohjaajat ja leiriläiset pelasivat päivittäin ulkoleikkejä.

Lahden ja Haminan seurakuntien alueelta saapui 31 kriparilaista liki toisilleen tuntemattomina Saloisten leirikeskukseen Turenkiin. Leiriläisiä alkoi hiljalleen saapua leirintäkeskukseen vastassaan ohjaajat heti pääoven luona. Ohjaajat ottivat tilanteen haltuun ammattimaisesti ja ohjasivat leiriläiset huoneisiinsa. ”Jännitti erittäin paljon ja oli paineita, että tuleeko sitten yhtään kavereita”, **Tuomi Tähti** kertoi.

Hiljalleen tunnelma alkoi lämmetä ja oli helpompi kommunikoida muiden leiriläisten kanssa. Leiriläisiä selvästi jännitti ja joitakin hieman ujostutti, mutta he tutustuivat nopeasti toisiinsa ja tulivat myös hyvin toimeen toistensa kanssa. Ei mennyt montakaan päivää ennen kuin leiriläiset olivat jo täydessä vauhdissa.

Ensimmäiset päivät olivat suoraan sa-nottuna mukavia. Oli mahtavaa nähdä, kuinka leiriläiset lähtivät ulkoleik-

hin reippaasti mukaan ja olivat vapaa aikansa ulkona pallopelien parissa. Joka päivä myös säästä riippuen oli ohjaajien vetämät päivän pelit, johon leiriläiset osallistuivat innolla. Leiri ei ollut kuitenkaan pelkkää oleskelua.

”Joukossa melkein kaikki ovat hyvin urheilullisia ja fyysisiä henkilöitä, mutta keskusteleminen on hyvin vajanaista”. Asiasa voisi ehkä parantaa leirillä olevan keskusteluryhmän avulla, **Katariina Suviniitty** kuvailee. Viime vuosiin verrattuna ulkoilu on kyllä lisääntynyt.

Joka päivä pidettiin oppitunteja, joiden aiheita olivat yleinen synnintunnustus, katumuksen ja avioliiton sakramentti, kuolema, erilaisuus, rasismi, sakramenttien käytännön toteutus ja varmaankin kaikille jännittävin seurustelu ja seksuaalisuus.

”Oma osuuteni opetuksesta keskittyi pääasiassa itsetuntoon, aikuisuuteen kas-

vamiseen ja seksuaalikasvatukseen”, kertoo leirinjohtaja **Satu Timonen**. ”Seksuaal-neuvojana näen, että jokaisella nuorella on oikeus kasvatukseen ja tukeen näissä asioissa. Keskustelimme asioista avoimesti, suoraan ja niiden oikeilla nimillä ja toivon, että keskusteluja jatketaan kotona leirin jälkeen”, hän jatkaa.

Leiri oli kaiken kaikkiaan kasvattava ja mahtava kokemus kaikille leiriläisille, ohjaajille sekä seurakunnan työntekijöille. ”Leiriläisiä oli paljon ja kaikki hyvin erilaisia, ja oli hienoa, miten he ottivat toisensa huomioon. Yhteishenki siis toimi hyvin ilman mitään kummempia ongelmia”, Katariina jatkaa.

Yhdessä vietetty viikko tulee varmasti olemaan kesän kohokohtia. ”Paras muisto tähän asti on se, kun ollaan laulettu ohjaajien kanssa karaokea”, Tuomi kertoo.

■ **Georgios-Joes Tekä**

Heinolan bussiturman panihida

■ Heinolan kirkon praasniekan jälkeen toimitettiin panihida bussiturman muistoristillä onnettomuuden uhrien muistoksi. Palveluksen toimitti isä Matti Lipitsäinen. Hyvinkään ja Lahden kirkko-kuorojen laulajat avustivat toimituksessa kanttori Minna Jokisen johdolla.

Sielujen lauantai

■ Sielujen lauantain muistelulitaniat toimitettiin Riihimäen hautausmaalla helteisissä olosuhteissa runsaalla kymmenellä haudalla helluntain aatonattona 10.6. Litaniat toimitti isä Gaius Sahlberg ja kanttorina toimi Mikko Junes. Kierroksen puolivälissä nautittiin Mirjam Vartian ja Ritva Harakan tarjoamat makoisat retkikahvit.

Vihkimyksiä seurakunnassa

■ 5.6.2011 KP metropoliitta Ambrosius vihki alidia-koni Aki Korpelan diakoniksi Hyvinkään kirkkoon ja Arvo Alavan ipodiakoniksi Lahden kirkkoon. Samalla juhlittiin myös isä Ville Kiiverin virkaan siunaamista.

Perheleiri Mallinkaisissa

Lahden ja Hämeenlinnan seurakunnat viettivät yhteistä perheleiriä Mallinkaisissa, Janakkalan kunnan leirikeskuksesta. Mukana kodikkaalla ja iloisella leirillä oli kaiken kaikkiaan 22 osallistujaa. Leirinjohtaja Minna ja leiripappi isä Ville tulivat Lahden seurakunnasta, leirikanttori Leena ja emäntä Erja taas Hämeenlinnan seurakunnasta. Yhteisten jumalanpalvelusten lisäksi leirillä tietenkin syötiin hyvin, saunottiin, uitiin, leikittiin, laulettiin ja erikoisohjelmaksi päästiin koko leirin ajan opettelemaan kajakkimelontaa. Aikuisilla oli myös mahdollisuus keskustella isä Villen kanssa yksin ja ryhmässä ja halutessaan osallistua katumuksen sakramentille. Tuhannet kiitokset kaikille mukana olleille! Toivottavasti saamme tästä seurakuntien välisestä yhteistyömuodosta pysyvän!

■ Minna Jokinen, leirin johtaja

Leirin aluksi toimitettiin vedenpyhitys ja leiripaikan siunaaminen.

Seikkailun makua!

Kun elämästä aina välillä tekee tarkoituksellisesti hieman haastavampaa eikä pyri menemään siitä, mistä aita on matalin, on lopputuloksena yleensä jotain, mitä muistella pitkään. Niin tälläkin kertaa, kun joukko Lahden ja Hämeenlinnan ortodoksisien seurakuntien varhaisnuoria tarttui haasteeseen ja lähti – jopa aikuisten mittakaavassa – aika haasteelliselle pyhiinvaellukselle.

Alun perin tarkoituksena oli suunnata aina Nellimiin ja Sevettijärvelle saakka tutustumaan kolttaperinteisiin ja vaeltamaan tunturissa, mutta toisin kävi. Harmittavan osanottajapulan vuoksi alustavat varaukset jouduttiin perumaan ja suunnittelemaan homma uudelleen alusta alkaen. Olisi ollut kaikin puolin harmittavaa tarjota pienelle ilmoittautuneiden joukolle ei-oota. Koska ajankohtaa ei haluttu muuttaa, piti etsiä paikka, jossa praasniekkaa vietettäisiin samaan aikaan – helluntaina – kuin Nellimissäkin ja minne pääsisi julkisilla kulkuvälineillä. Johdatusta lienee, että kirkkokalenteria hetken tutkailtuani huomasin,

että myös Lintulan luostari viettää praasniekkaansa helluntaina. Ei muuta kuin toimeksi ja kehittelemään haastetta nuorille tarjottavaksi. Ja millainen siitä tulikaan!

Bussi lähtee

Perjantaiamuna 10. kesäkuuta lähti bussi Lahden linja-autoasemalta mukanaan 13 nuorta pyhiinvaeltajaa kohti Valamon luostaria. Heinolasta poimittiin vielä yksi osallistuja mukaan, ja niin oli koko ryhmä kasassa: 14 nuorta ja kaksi ohjaajaa, vaelluksen johtaja allekirjoittanut apunaan Hämeenlinnan kanttori Leena Lomu.

Valamoon päästyämme majoittauduimme vierasmajoihin ja riensimme nauttimaan Trapesa-ravintolan antimista. Kuumien päivien kunniaksi kävimme tietenkin myös uimassa jonkin matkan päässä luostarialueesta. Illalla ohjelmassa oli Kristuksen kirkastumisen kirkkoon tutustumisen lisäksi vierailu luostarin hautausmaalla. Laskimme itse keräämämme kukat arkkipiispa Paavaliin haudalle ja yhdessä lauloimme ”Saata, oi Kristus”. Kävimme myös ihmettelemässä munkki Akakin haudalla tämän pitkää maanpäällistä ikää. Myös hänen haudalleen laskimme kukat.

Patikoiden Lintulaan

Seuraavana päivänä matka jatkui patikoiden kohti Lintulan luostaria. Helteisestä säästä huolimatta lapset ja nuoret (nuorin vasta 9-vuotias!) jaksoivat 18 kilometrin matkan hienosti! Matkalla pysähdyimme Taivalkodan laavulle laittamaan maittavaa pastakeittoa. Osa pääsikin nyt ensimmäistä kertaa käyttämään retkikeitintä! Pieni paniikki meinasi iskeä, kun viittä kilometriä ennen Lintulaa juomavesi pääsi loppumaan. Onneksemme Taivallahden kanavalla asuva mies oli kotona ja päästi meidät täyttämään juomapullomme.

Riemu oli melkoinen, kun vihdoinkin pääsimme luostarialueelle. Pikaisen majoittumisen jälkeen talkoolaisten tiloihin pääsimme heti ruokapöytään. Maittavan illallisen jälkeen osallistuimme osaan illan vigiliasta, kävimme luostarin rannassa uimassa ja vietimme yhteistä iltaa valmistautuen seuraavan päivän praasniekkaan.

Arkkipiispa Leon toimittaman juhlargian jälkeen osallistuimme yhdessä muiden juhlavieraiden kanssa juhlaaaseen ja kiersimme arkkipiispan mukana pyhittä-mässä luostarialueen. Helluntain tropari tuli

enemmän kuin tutuksi! Vierailun päätteeksi tutustuimme vielä tuohustehtaaseen. Suuret kiitokset sisaristolle ja igumenia Marinalle saamastamme sydämellisestä vastaanotosta!

Kolme päivää saarella

Mutta jälleen oli aika jatkaa matkaa. Lintulasta suuntasimme paikallisen yrittäjän pikubussilla Heinäveden kautta kohti Koloveden kansallispuistoa ja Mäntysalon saarta. Koloveden retkeily ry:n kautta järjestynyt venekyyti odotti meitä Pilpan kanavalla. Venematka kanavalta saareen oli aikamoi-

Retki Olavinlinnaan

Viimeisen pyhiinvaelluspäivän kruunasi retki Olavinlinnaan. Linnan kapeita kierreportaita kiivetsämme ja oppaan kertomuksia kuunnellessamme saimme hieman maistella entisajan tuulahduksia. Tutustuimme tietenkin myös linnassa sijaitsevaan pieneen ortodoksisen museoon.

Paluumatkalla kirkolle pysähdyimme vielä Pikku-Kakkosen puistoon hieman kohtalokkaine seurauksin: eräs nuorista nimittäin unohti puistoon takkinsa, jonka

taskussa oli kännykkä! Asia huomattiin vasta kirkolla, ja koska matka puistoon kävelen olisi kestänyt liian kauan – junan lähtö jo näet lähesty – oli pyydetävä kirkon isännöitsijää apuun. Ja onni onnettomuudessa, takki ja muu omaisuus löytyivät ja palautettiin omistajalleen.

Haikeat heit

Loppusiivouksen ja pikaisen tankkauksen jälkeen suuntasimmekin jo kohti Savonlinnan rautatieasemaa. Parikkalassa vielä junanvaihto, ja niin alkoi kuusi päivää kestäneen pyhiinvaelluksen viimeinen osuus. Lievää hysteriaa oli ajoittain havaittavissa väsyneessä, mutta silmännähdessä onnellisessa vaeltajajoukossa. Lahden rautatieasemalla vetäisimme vielä viimeisen kerran eteläafrikkalaisen laulun "Hama nazi kululu e tu" ja kimpahalauksen myötä toivotimme toisillemme hyvää kotimatkaa. Kunnes jälleen tapaamme!

■ Minna Jokinen, matkanjohtaja

nen kokemus ja maisemat Mäntysalon tukkikämpän lähestyessä olivat niin kauniit kuin nyt järvi-Suomessa vain voi olla!

Edessä olevat vajaat kolme päivää saarella olivatkin unohtumattomat. Jo itsessään vanha tukkikämpä antoi mahtavat puitteet. Kaikesta huolehdimme yhdessä jakaen ruuanlaitto- ja tiskivuorot. Molempina iltoina tietenkin saunoimme ja uimme pitkään. Kiersimme myös 14 kilometriä pitkän upean luontopolun saaren pohjoisosassa. Aarnimetsä teki syvän vaikutuksen nuoriin ja korkeuserojensa vuoksi antoi myös haastetta patikoimiseen. Leenan kamera räpsähteli tiuhaan, eikä ihme: metsästä löytyi mitä ihmeellisimpiä kuvaamisen aiheita, muun muassa kiipeävältä gorillalta näyttävä suuri pahka!

Haikeina hyvästelimme kämpän tiistaina (allekirjoittanut vannoi vielä palaavansa) ja suuntasimme kohti viimeistä etappiam-

me, Savonlinnaa. Pikaisen muonitustäydennyksen jälkeen majoittauduimme Savonlinnan ortodoksisen kirkon seurakuntasalille. Tästä suuri kiitos Varkauden seurakunnalle ja erityisesti kirkon isännöitsijälle! Vesisaatessa kastuneina ja ryvetytyneinä päätimme tehdä ohjelmaan muutoksen ja siirtää Olavinlinnan vierailun seuraavaan päivään ja suunnatakin kohti Savonlinnan uimahallia. Kävelymatkan aikana myös kaupunki tuli osin tutuksi. Pieni pulikoiminen virkisti mukavasti, ja osa kehui vesiliikumäkeä parhaaksi ikinä! Illalla toimitimme kirkossa maallikkopalveluksen, nautimme vielä viimeisestä yhteisestä illallisesta ja vietimme varsin riemukkaan viimeisen illan. Kertasimme matkan aikana eniten mieleen painuneita asioita ja tapahtumia, joista päällimmäisinä nousivat esiin kavereiden kanssa vietetty aika, hyttyset vaellusosuudella, Mäntysalon kämpä sekä Lintulan nunnat.

■ Lahden seurakuntalehtorina aloitti 1.8. alkaen Ilmari Kaven.

Missä mennään?

"**A**tuaita ovat hurskaat kolminaisuuslukuiset, laupiaat nuorukaiset, joiden mittanuora ulottuu ympäri maailman ja jotka halajavat, isoavat ja janoavat vanhurskautta."

Ei aivan tätä virkettä, mutta kaikkia näitä ja monia muita outoja sanoja joutuvat kanttorit ja kuorolaiset laulamaan jumalanpalveluksissa ja harjoituksissa. Ajatellaanko tai ymmärretäänkö niiden sisältöä ja tarkoitusta? Jos ei ymmärretä, niin eikö ole aika tätä suomea suomenta eli suorittaa kielenhuoltoa? Nykyisin vielä käytössä oleva liturgiakirja on painettu jo 1954. Siitä puuttuvat monet juhlapäivien tekstit, ja kieli on vanhentunut.

Uuden liturgiakirjan ilmestyminen

On siis tullut aika uuden liturgiakirjan ilmestyä. Se ei käykään "tuosta vaan" käden käänteessä. Siihen tarvitaan monen ihmisen yhteistyötä: Työryhmä, joka alustavasti suunnitteli koko kirjan. Alussa oli "vääntöä" siitä, mitä psalmien käännöstä käytetään. Piti olla kahdenlaiset tekstit. Onneksi asiaan saatiin viimein päätös. Kanttorit, jotka sitä ulkoasua, nuotitusta ja sovituksia teksteihin ovat mietineet ja kirjoittaneet, kielenhuoltajien ja oikolukijoiden joukko on tehnyt suuren työn.

Kirkkomusiikin toimittaja **Juhani Matsi** on pitänyt langat käsissään ja tehnyt suurimman työn puhtaaksikirjoittamisessa. Laulajia, jotka ovat päiväkausia uudelleen ja uudelleen laulaneet kirjoitettuja nuotteja. Taittajaksi on saatu alansa huippu Suomessa, mies, joka tekee muun muassa Sulasolin nuotit. Nuotit ja tekstit kulkevat näiden tekijöiden välillä, ja kokoajan tapahtuu korjaamista ja "viilaamista" teksteissä ja nuoteissa. Prosessi on siis hidas, mutta tarpeellinen, tulee kirja pitkäaikaiseen, viikoittaiseen käyttöön. Uuden liturgian tekstit on piispainkoko-
us hyväksynyt ja tätä kirjoittaessani liturgia on painossa.

Nyt olemme Juhani Matsin kanssa aloittaneet suurten juhlien juhlavigiloiden nuotittamisen. Tarkoituksenamme on saada julkaisukuntoon kaikki 12 suurta juhlaa ja muutama muukin tärkeä juhla, vihkoina, joissa on kaikki laulajien tarvitsemat tekstit nuotitettuna ensimmäisestä "aamenesta" viimeiseen "Herra armahda" - lauluun.

Nykyisin lauletaan esimerkiksi avuksi-
huutostikiiroja vain yksi, ja sitten kunnia...
nyt... ja dogmistikiira, koska ei ole nuotteja.
Juhlamineassa on kuitenkin suomennettuna

usein jopa yhdeksän avuksihuutostikiiraa, useita virreelmä- ja litanianstikiiroja, jotka kertovat syvällisesti kulloinkin vietettävän juhlan sanoman. Nämä kaikki stikiirat kirjoitetaan nyt nuoteiksi ja laulajien käyttöön. Myös kaikki kiinteät veisut kirjoitetaan mukaan ja käytetään eri säveltäjiä esim. Alku- ja polyeleopsalmeissa tai Monet himot -veisussa jne.

Papiston kohdalla tulee muutoksia muun muassa prokiimenien estimuutoksissa. Työ on vasta aluillaan. Ensimmäinen viikko on puhtaaksikirjoitusvaiheessa menossa taittajalle. Etenemme kirkkovuoden juhlien mukaisessa järjestyksessä. Tähän työhön tarvitsemme myös kirkon päättäjien taholta tukea ja ymmärrystä. Mikäli musiikkitoimittajan työtä ei jatketa, katkeaa tämä nyt alulle saatu tärkeä ja pitkäkestoinen työme ja kirkkomusiikin julkaisutyön hyvin alkanut kehitys. Toivomme seuraavalta kirkolliskokoukselta pitkäntähtäyksen näkemystä ja rohkeutta tehdä viisas päätös.

Kuoroasiaa

Jumalanpalveluksissa laulajat edustavat seurakuntaa, mutta samalla käyttävät kirkon ääntä eli laulavat kirkon dogmatiikkaa. Samalla tulisi myös osallistua omin rukouksiin, laulaa oikein nuottien mukaan, sisäistää ja ymmärtää laulamansa musiikki ja etenkin sen teksti ja sanoma. Ei ole helppoa, ei.

Siteeraan seuraavaksi eräässä seminaarissa puhuneen **Dimitri Conomoksen** sanoja: "Koska kirkkolaulajalla on pyhä tehtävä, tämän pyhyiden ylläpitäminen vaatii luon-

teen lujutta, vahvaa uskoa, suurta vaatimattomuutta ja eheyttä. Kirkkolaulajana oleminen ortodoksisessa kirkossa tarkoittaa kutsumuksen vastaanottamista. Se vaatii puhtautta, uskon varmuutta ja lujutta. Mitä tekopyhyyttä osoittaakaan se, jos laulajat, jotka välittävät kirkon oppia sävelten kautta, tuntevat ansaitsevansa onnitteluja ja kiitoksia laulunsa yleisöltä – ikään kuin he tekisivät seurakunnalle jonkun palveluksen. Vielä valitettavampaa on, jos nuo laulajat tuntevat, että heidän kuului ansaita palkkaa siitä, että ylistävät Jumalaa häneltä saamallaan äänillään – ikään kuin kirkko heidät palkkaisi viihdyttäjiksi." (Käännös Maria Takala-Roszczenko)

Monissa keskusteluissa laulajat ovat ilmaisseet huolensa minulle esimerkiksi laulajien harjoituksiin tai jumalanpalveluksiin osallistumisen vähydestä. Nämä ovat tuttuja asioita kaikissa kuoroissa. Kuoroon kuullaan mielellään, mutta sitä "harrastellaan". Suuremmat esiintymiset, radioinnit, konsertit ja matkat kiinnostavat ja sinne tullaan sitten "pelastamaan" kuoro ilman suurempia omantunnon tuskia, mutta tavallisissa harjoituksissa tai "tavallisissa" vigilioissa ja liturgioissa heitä juuri näy.

Tämä pahoittaa usein ahkeran "rivilaulajan" mielen, eikä sitä kuoron johtajakaan hyvällä katso. Nyt uuden kirkkovuoden alkajissa on hyvä tehdä "uudenvuodenlupaus." Sinä kuorossa jo laulava tai kuorolaulusta kiinnostunut uusi laulaja, sitoudu enemmän tähän hienoon, antoisaan, sielua ja mieltä hoitavaan, ryhmässä työskentelyä kehittävään julistavaan vapaaehtoistyöhön!

■ Jarmo Huttu

Lappeenrannan seurakunnan kanttori

KAUKO PUSSINEN

■ Tiistaiseuralaiset kokoontuivat Saimaan rannalle Marja-Liisa Korhosen kesämökille viettämään virkistävää hetkeä helteisessä heinäkuussa.

Lasten ja nuorten kesäleiri Viimolassa

Lappeenrannan ortodoksisen seurakunnan lasten ja nuorten kesäleiri pidettiin 20.–23. kesäkuuta jo perinteiseen tapaan Rautjärven Viimolassa. Leiriläisiä oli 34 ja heidän lisäksi kahdeksan ohjaajaa. Leiri aloitettiin majoittumisen ja ruokailun jälkeen vedenpyhityksellä ja leiritilojen siunaamisella. Leirin ohjelmaan kuului muun muassa peliä, kilpailuja, puu- ja tuohiaskartelua, luontopolku, aarteen etsintää ja papin

oppitunteja sekä tietysti kioski, saunomista ja uimista. Tiistai-iltana oli iltanuotio, jolla lapset esittivät itse valmistelemansa ohjelmaa. Tiistain yllätysnumerona oli ponin vierailu leirillä. Keskiviikkoiltana järjestettiin iloinen leiridisko. Leiripäivät aloitettiin aina aamurukouksilla ja päätettiin iltarukouksiin. Leirin herkulliset ateriat valmisti Viimolan emäntä **Jaana Petrell** yhdessä apulaisten kanssa.

Leirin ensimmäisen vuorokauden aika-

na saimme muutaman sadekuuron, mutta sen jälkeen sää oli poutainen. Kaikki suunnitellut ulkotapahtumat pystyttiin toteuttamaan poutasäässä, ja varsinaisen ohjelman lisäksi leiriläisillä oli mahdollisuus leikkiä ja pelata ulkona.

Leirin viimeisenä aamuna toimitettiin liturgia. Sen jälkeen oli vielä ohjelmassa ruokailu ja yhteinen päätöshetki ennen kotimatkan alkamista. Suuret kiitokset kaikille, jotka osallistuitte leirille ja sen järjestelyihin!

■ Isä Aarne Ylä-Jussila

Lintulan sisaristo kesäretkellä Etelä-Karjalassa

KUVAT: JARMO HUTTU

Lintulan luostarin sisaristo teki heinäkuun lopulla kesäretken igumenia Marinan johdolla Lappeenrannan seurakuntaan. Lähes kaikki sisaret lähtivät aamuvarhain liikkeelle, ja ensimmäisenä kohteena oli tutustuminen Lappeenrannan Pokrovan vanhaan kirkkoon, joka sijaitsee historiallisen linnoituksen keskellä. Seurakuntasalissa nautitun kahvin jälkeen vierailtiin Etelä-Karjalan museossa.

Amanuenssi Elina Vuori esitteli museon ainutlaatuisia Viipurin pienoismallia, josta moni löysi nykyisin paikallaan olevia tuttuja rakennuksia. Yksityiskohtaisen tarkasti toteutettu pienoismalli kuvaa Viipurin kaupunkia syyskuussa 1939, ja se sisältää kaupungin keskeiset alueet.

PIRJO KEMPPAINEN

Wolkoffin talomuseo oli vieraille mielenkiintoa ja paljon muisteluita herättävä käyntikohte, jossa aika on pysähtynyt ja koti ikään kuin odottaa asukkaitaan takaisin palaavaksi kaupungilta. Elina Vuoren muistikuvat lapsuuden Kuopion piispantalon kodistaan ja elävä kertomus Wolkoffin kodin ja museon vaiheista herättivät vilkasta keskustelua.

Lounaan jälkeen oli vuorossa risteily Vuoksella, joka toi virkistävän tuulahduksen kesäisen helteen keskellä. Illan päätteeksi vierailtiin myös Imatran Pyhän Nikolaoksen kirkossa, ja loppuilta vierähti pappilan pihalla tarjoilun parissa. Sen lomassa sisaristo suoritti kunnialla myös tehtäväradan, joka sisälsi kysymyksiä kirkollisista, historiallisista ja luontoon liittyvistä aiheista. Hankalin tehtävä lienee ollut tunnistaa kirsikkapuun pihka! ■

■ Imatralla on meneillään merkittävä käsityö, jonka tuloksena syntyy käsinkirjottu kukkamatto kirkon kaunistukseksi. Työ on meneillään, ja mukaan mahtuu innokkaita ristipistontekijöitä. Tule ja innostu hankkeesta!

Да любите друг друга

«Служите друг другу, каждый тем даром, какой получил, как добрые домостроители многоразличной благодати Божией» (1 Пет. 4, 10)

Некоторое время назад в мои руки попала повесть «Иерей». Поразила глубина и правдоподобность произведения. За чередой событий и персонажей пред нами предстают человеческие судьбы. Мы видим разочарованных и усталых людей. Встречаем переживание одиночества и поиск выхода из него. Посреди всего этого хаоса человеческих чувств возникает контрастная к общему фону личность Иерея. С его появлением происходит преобразование всех персонажей повести. На месте отверженности и одиночества возникает крепкая община из священников и мирян, объединенных общим делом и служением.

Подобные истории можно встретить и в истории Церкви. Весь ее опыт говорит нам о важности жизни поместного прихода как общины, людей, объединенных общим делом служения Богу и ближнему. Здесь нет мысли об отдельных личностях, существующих в своем мирке и занятых собственным делом. Отцы церкви говорят о соборности Церкви: «Давай, что имеешь; ибо Бог не требует сверх сил. Ты – хлеб, другой

– чашу вина, иной – одежду, и таким образом общим сбором уничтожается несчастье одного» (Свт. Григорий Нисский). Служение ближнему – это выражение христианского милосердия. Это основа жизни прихода как общины. В мире, наполненном предательством, обманом и эгоизмом, душа человека находится в постоянном поиске правды. Вот почему Спаситель заповедовал нам заботу о ближнем: «Как Я возлюбил вас, так и вы да любите друг друга. По тому узнают все, что вы Мои ученики, если будете иметь любовь между собою» (Ин. 13, 34-35), а Святой Апостол Петр в первом послании наставляет нас: «Служите друг другу, каждый тем даром, какой получил, как добрые домостроители многоразличной благодати Божией» (1 Пет. 4, 10). Участвуя в общем служении, каждый из нас выполняет свои особые функции, сообразуясь со способностями, возможностями, навыками и опытом. Духовенство, монашество и миряне по-разному и в разной степени осуществляют это участие.

Организация, координация и контроль жизни в приходе лежит на плечах

Настоятеля. Мы же призваны активно участвовать в этой жизни. Для более успешной и слаженной работы в социальной сфере при приходе могут быть организованы общественные организации. Их деятельность может быть направленной на помощь переехавшим в Финляндию и не владеющим в достаточной степени финским языком, решение проблемы одиночества, страдающим и стремящимся освободиться от алкогольной или наркотической зависимости, а так же людям попавшим в иные трудные жизненные обстоятельства.

При Лаппеенранском приходе создана общественная организация, которая занимается развитием социального служения для русскоязычных жителей провинции Южная Карелия. Первыми проектами стали открытие приходской школы в Иматра и служение по встрече паломников. В будущем планируется развитие и других социальных проектов. Для добровольных помощников будут организованы курсы, дни отдыха и паломнические поездки.

■ Алексей Савельев

По всем интересующим вас вопросам вы можете обратиться к нам Etelä-Karjalan Venäjänkielinen yhdistys ry (Южно-Карельское русскоязычное общество)

Председатель Алексей Савельев +358 50 37 47 073 электронная почта info.ekvy@gmail.com

Kesäaamuna...

Eräänä kauniina kesäaamuna istun aamun lehtiä lukemassa ja kahvia hörppimässä, kun korviini kantautuu nelivuotiaani ääni: "Leikitäänkö kirkkoa, se on kiva leikki!" Kolmevuotiaan ääni vastaa: "Joo." Hiivin lähemmäs. Kolmevuotias on jatkanut autoleikkiä, vanhempi säännännyt lastenhuoneeseen ja aloittanut liturgian järjestämisen.

Hetken kuluttua lastenhuoneen ovesta on tullut kuninkaanportti ja messuaminen alkaa (lähinnä sävelellä "koska meitä käsketään..."). Kaava on vaihteleva, mutta siinä toistuvat usein: "Anna meille jokapäiväinen leipämme, viisaudella otetaan ehtoollista... mutta ei ihan vielä, ensin järjestäm-

me tuolit, tuletko kirkkoon?" Pikkuveli saapuu kuuliaisena paikalle ja istuu seinän vierelle Nalle Puh -tuolille. Isoveli jatkaa: "Nyt hiljaa, kumarretaan maahan, sitten pusu. Otatko pusun?" "Joo", vastaa pikkuveli.

Uteliaana seuraan, kun poikani ottaa korin, pistää sen päälle liinan, tulee lastenhuoneen ovelle ja ilmoittaa: "Tässä on ehtoollista. Mutta ei ihan vielä." Vie korin takaisin, ottaa muumikirjan, tuo sen ovelle, nostaa varsin oikeaoppisesti eteensä ja huutelee ehtoolliselle hiukan vaeltelevaksi ryhtynyttä kirkkokansaa.

Hartausharjoitus keskeytyy äkisti. Olen yrittänyt kuvata liturgiaa videolle, mutta

jäin kiinni. Molemmat lapseni tuijottavat minua. "Kirkossamme on valokuvaaja", kuiskaa vanhempi äänellä, joka ei jätä arvailun varaa tekoni sopivuudesta. Paparazia tuijotetaan sammuttamaan kameransa. Pikkuveli keksii jälleen autoleikkinsä.

Kirkon tyhjenemisestä huolimatta liturgia jatkuu: "Nyt luetaan." Avataan kirja (Jo Nesbön romaani toimii hyvänä liturgisena materiaalina, tosin tämä pappi lukee tekstiä väärin päin...), selataan se läpi: "No niin, sitten anna jokapäiväinen leipämme, viisaudella syödään sitä, vessassa saa käydä..."

Messuaminen jatkuu katkeamatta, kunnes päättyy äkisti: "Ja nyt minä järjestän kirkkokahvit, jähka saan pestyä nämä kädet."

Pöytä ja tuolit järjestetään, pöytään istuvat Muumipeikko ja Haisuli, kirkosta on tullut muumilaakso. Liturgia on nivoutunut sulavasti osaksi kesäpäivää, tuoden siihen pienen juhlan tunnun.

■ Hanna Kuoppala

Tampereen, Turun ja Hämeenlinnan seurakuntien kristinoppileiri

KUVAT: NEMANJA BALCIN

■ Tampereen kirkon edessä

Tampereen, Turun ja Hämeenlinnan seurakunnat järjestivät tänäkin vuonna yhteisen kristinoppileirin Julkujärvellä lähellä Tamperetta. Leirin johtajana toimi isä Heikki Honkamäki. Hänen lisäksi leirin henkilökuntaan kuuluivat isä Ion Durac ja nuorisotoimienohjaaja Nemanja Balcin. Leiriläisiä oli tänä vuonna enää 67 ja ohjaajia 13, eli yhteensä 70 nuorta osallistui yhdeksän päivää kestäneeseen kristinoppileiriin.

Enimmäkseen leirin sää oli otollinen, mutta vaikka välillä satoi vettä, se ei haitannut kristinoppileirin kulkua. Nuoret tutustuivat toisiinsa nopeasti, ja kohta juttuaiheita riitti yksikin. Leiriläiset harjoittelivat leirikirkolla yleisiä

kirkollisia tapoja: ristinmerkin tekemistä, ikonin kunnioittamista, maahan kumartamista ja siunauksen ottamista papilta. Jokainen luki vuorollansa aamu- ja iltarukouksia resitoiden. Oppitunneilla tutustuttiin ortodoksisuuteen Suomessa ja maailmalla, perehdyttiin kirkon historiaan ja keskeisiin uskonkappaleisiin. Oppitunneilla käytiin läpi pyhiä toimituksia, joita leirillä myös demonstroitiin. Suosituin oli häädemo. Leirin aikana jokainen leiriläinen osallistui synnintunnukseen ja ehtoollisen. Leirin loppuun mennessä jokainen leiriläinen osasi uskontunnustuksen ulkoa.

Paitsi oppitunteja leiri sisälsi runsaasti yhteisiä leikkejä, pallopelejä, saunomista ja uimis-

■ Häädemo

■ Kastedemo

ta. Leirin aikana nautittiin Julkujärven emännän maittavista ruoista. Leiriolosuhteissa ja hyvässä seurassa ruoka aina maistuu paremmin. Tiistaina oli mielenkiintoinen vierailupäivä Tampereella. Aamulla oli liturgia Tampereen kirkossa, ja lounaan jälkeen leiriläiset tutustuivat islaminuskoisten tataarien rukoushuoneeseen ja roomalaiskatoliseen kirkkoon.

Kaikki hyvä loppuu aikanaan. Viimeisenä iltana leirikirkossa luettiin rukouksia tunnelmallisesti tuohuksien valossa. Monelle tuli kyyneliä. Nämä kyynelät olivat osoitus onnistuneesta leiristä ja hyvästä yhteishengestä ja samalla paras palaute ohjaajille ja leirihenkilökunnalle. Leiri alkoi juhlallisella Suomen lipun nostolla ja vastaavasti viikon päästä perjantaina lipunlaskulla. Sitten leiriläiset lähtivät yöksi kotiinsa vaihtamaan vaatteita ja valmistautumaan päätösjuhlaan. Leirin päätösliturgia pidettiin Tampereella ja Turussa lauantaiaamuna ja Hämeenlinnassa sunnuntaina. Kriparilaiset ja ohjaajat tapaavat jälleen jatkokriparilla Turussa elokuun viimeisenä viikonloppuna.

■ Nemanja Balcin

SIMO OJANEN

■ Vilpoisempaa helteillä on Porin kirkossa viime keväästä lähtien, kun seurakuntasaliin asennettiin kaksi ilmalämpöpumpua. Kirkon kesäopas Aleksis Luonila käynnistää pumpun kaukosäätimellä.

ARTO KINNUNEN

Pyhän Johannes Venäläisen tsasunan praasniekkaa vietettiin Viljakkalassa lauantaina 28.5. Liturgian toimitti isä Heikki Honkamäki. Hyttysiä, sadetta ja viileää säätä pelkäämättömiä pyhiinvaeltajia oli mukana 40 henkeä.

■ Marina Mironoff

Eira Vepsän käsitöitä ja Urho Lossin taidetta

■ Eiran näyttelyssä oli hohdokka valikoima käsitöitä.

■ "Käsittätehty Kristus" - ikoni syntyi jo 1966. Vieressä akryylimaalauks "Riikinkukko" vuodelta 2003.

Tilkkutöitä ja käsipaikkoja, kirkkoteksteilejä, tyynyjä ja liinoja, monenlaatuista ja kaikki huolella ja rakkaudella tehtyjä, ja joka ainoa käsityö kaunis katsoa ja kosketella. Huh-tikuussa 80-vuotiaana kuolleen käsipaikkataitajan Eira Vepsän käsitöitä oli esillä kesäkuun ajan Porin ortodoksisen kirkon Teologisalissa.

Eiran näyttelyn sulkeuduttua Teologisalis-sa esittäytyi eläkkeellä oleva 76-vuotias opettaja Urho Lossi "siveltimenvedoillaan" heinäkuun ajan. Näytteillä oli Urhon maalaamia ikoneita, akvarelleja ja öljyvärimaalauksia.

Varkauden käsi- ja kotiteollisuuskoulussa ja Riihimäen askarteluohjaajakoulussa opiskellut Eira ohjasi askartelua Antinkartanon keskuslaitoksessa vuodesta 1960 eläköitymiseensä saakka. Porin Seudun Tiistiseurassa Eira ohjasi vuosia käsipaikkakerhoa, ja hänen käsistään lähti muun muassa analogiliinoja, joita lahjoitettiin Valamon luostariin. Hänen johdollaan entisöitiin luostariin vanha ruusukuviainen matto (Eira Vepsän haastattelu julkaistiin Analogissa 2/2008).

Ikonin on ikkuna Jumalan maailmaan

– Hyvä ikoni on ikkuna Jumalan maailmaan, sanoi Urho Lossi, joka oli asettanut näytteille kymmenkunta maalaamaansa ikonia. Ensimmäinen ikoni "Käsittätehty Kristus" sai alkunsa vuonna 1966 Joensuussa Marianna Flinkenbergin opastamana. Harrastus sai uutta pontta Liperin kansalaisopistossa, jossa opettajana oli Petros Sasaki. Hän oli Urholle merkittävin ohjaaja ikonimaalauksen saralla. Valamon kansanopiston Turun etäryhmässä hän syvennyi ikonimaalaukseen kymmenkunta vuotta Margit Vainion ja Ulla Tschurbanoffin opastuksella. Viimeisen, Profeetta Elia -ikonin, Urho työsti 2006. Mielessä väikky edelleen uusia ikonin aiheita. Laatokan itärannalta Salmista kotoisin oleva Urho joutui jättämään rakkaan

Salmin ja Mantsinsaaren toisen kerran 9-vuotiaana 1944. Evakkomatkan ensimmäinen etappi oli Maaninka, josta muutettiin Tervoon. Asuttiin muun muassa uittokämpillä ja vanhassa savutuvassa. Paikkittiin jo nuorukaisena uittotöitä, hikoiltiin propsien, tukkien ja halkojen kimpussa. Urholla paloi kuitenkin mieli opiskeluun, ja hän pääsi lopulta Itä-Suomen seminaariin Joensuuhun. Viisi vuotta uurastettuaan hän valmistui kansakoulunopettajaksi ja haki virkaa Liperiin, jossa harjoitti opettajan työtä 36 vuotta vuodesta 1958 lähtien. Seminaariajan kirjallisuuskerhosta löytyi vaimo Sinikka, jonka kanssa Urho ehti elää viisi rikasta vuosikymmentä, ja heille syntyi liitosta poika ja kaksi tyttärtä.

Mantsinsaarelta Kreetalle

– Öljymaalauksiin sytyin, kun perhe eräänä jouluna lahjoitti minulle taitelijan peruspaketin kiinalaisine väreineen ja pohjineen, muisteli Urho. -Värkkäsin maalaustelineeksi kamerajalustani, ja öljymaalauksien lisäksi työstin guas-seja, akvarelleja ja akryylimaalauksia. Aiheet valikoituivat lapsuuden Mantsinsaaren ja Laatokan näkymistä Kreetan ja Kyproksen matkoilta kertyneisiin tuntemuksiin.

Vuosikymmenten aikana on syntynyt ainakin puolensataa öljymaalauksia.

– Niin ikonien kuin öljymaalauksien luominen on rikastuttanut elämäni. Olen myynyt vain pari maalaustani, mutta olen muistanut niin ystäviä kuin sukulaisiakin kätteni toilla. Varhemmin olen järjestänyt yhden yksityisnäyttelyn Turkuun 2003 ja osallistunut myös moniin yhteisnäyttelyihin.

Teksti ja kuvat: Simo Ojanen

Tampereen seurakunnan diakoniatyö

järjesti 11. kesäkuuta onnistuneen retken Rymättylään, Nauvoon ja Praisille.

TAPIO KASTE

■ Oppaamme Rauni Schleutker esittelee ryhmällemme Nauvon keskiaikaista Pyhän Olavin harmaakivi-kirkkoa.

Kaikuja **Konevitsasta**

■ Hyvällä säällä luostari näkyy alukselle koko matkan.

Muoin Konevitsassa eli Konnon saarella laidunnettiin kesäisin kotieläimiä. Joka kevät kookkaan siirtolohkareen päällä uhrattiin hevonen. Kun pyhä Arseni vuonna 1392 saapui saarelle, hän pyhitti paikan Hevoskiveksi ja rakennutti sen

■ Hevoskiven tsasouna.

päälle "tsasouan". Silloin perimätiedon mukaan pahat henget ja käärmeet lensivät korppeina ja variksina saarelta. Munkkiveljeskunnan asetuttua Konevitsaan kerrotaan itse paholaisenkin paenneen kiireesti läpi Hevoskiven syvälle Sortanlahteen.

Viime sotien jälkeen sotaväki asutti ja kulutti Konevitsaa. Neuvostoliiton hajottua väkivaltakoneisto poistui vuonna 1991 saarelta. Nyt luostarisaaressa on kaikunut liki 20 vuoden ajan. Idyllisen saaren rakennukset ehostuvat ja luostarielämä voimistuu. Luostarin kunnostamiseen osallistuu pyhiinvaeltajia sekä Pietarista että Suomesta.

Saarelle tultaessa syvä rauha valtaa mielen. Vain Athoksella olen aistinut samanlaisen kiireettömän onnellisen olon.

■ Mikael Miikkola

■ Konevitsan saari on viisi kilometriä pitkä ja kolme leveä. Keskisen Karjalan kannaksen Pyhäjärven kunnan Sortanlahdesta on seitsemän kilometriä vesitse Konevitsaan.

■ Vapaaehtoistyöntekijöitä luostarin keittiössä.

Helatorstaina juhlittiin **koulutiensä aloittavia** ja **päätäviä**

Helatorstaina 2. kesäkuuta Turun seurakunnassa juhlittiin monestakin syystä. Kristuksen taivaaseen astumisen liturgian lopussa toimitettiin ensi syksynä alakoulunsa aloittavien lasten koulutielle siunaus. Kirkkoon oli aurinkoisena aamuna kokoontunut runsas joukko tulevia ekaluokkalaisia perheineen.

Samalla kun pikkuoppilaat aloittivat koulutiensä, sai seurakunnan aktiivi Maria Hokkinen omat opintonsa päätökseen. Iloinen joukko ystäviä seurakunnasta kokoontui Hokkisille Raisioon juhlimaan Marian uunituoretta kauppatieteiden maisterin tutkintoa. Viime vuoden Yhdysvalloissa opiskellut Maria on nyt palannut Turkuun ja aloittaa syksyllä työt vakuutusyhtiössä.

Maria Hokkinen on ollut monta vuotta aktiivisesti mukana Turun seurakunnan toiminnassa; muun muassa

■ Maria Hokkisen valmistujaisia juhlittiin kiitosrukousetken ja kakkukahvien merkeissä.

■ Syksyllä 2011 koulunsa aloittavat oppilaat siunattiin koulutielle.

seurakunnanvaltuuston jäsenenä, lasten- ja nuortentoiminnan ohjaajana sekä kirkkokuorolaisena. Vaikka opinnot onkin nyt saatu päätökseen, aikoo Maria edelleen jatkaa tiiviisti mukana seurakunnan eri toimintapiireissä. Tänä syksynä starttaava lasten pyhäkoulu sekä jo pari vuotta kokoontunut nuorten naisten Aleksandra-kerho toimivat molemmat Marian ohjauksessa.

Me Turun seurakuntalaiset haluamme toivottaa sekä uusille pikkukoululaisille että maisteri Maria Hokkiselle monia armorikkaita vuosia!

Pitsiviikko Pihakahvilassa

■ Ulla Niemelä ja tilkkutyöt.

■ Isä Ion ja äiti Kristoduli.

Pitsiviikolla vanhan Rauman pihalle saa kurkistella. Erään portin takana kauniissa pihapiirissä on kaksi pöytää, joiden takana kaksi naista toivottaa tulijat tervetulleiksi. Monille raumalaisillekin on yllätys, että täällä on Rauman ortodoksinen rukoushuone. Arpamyynnin ja kirpputorin jälkeen naiset ohjaavat tulijat joko tutustumaan Pyhän Nikolaoksen rukoushuoneeseen tai pihan perällä olevaan näyttelyyn. Monet suuntaavat askeleensa ensin kohti pientä pihavajaa, jonne **Ulla Niemelä** on toteuttanut haaveensa en-

Pitsiviikolla perinteistä poikkeava näyttely

Pihakahvilasta on toimintamuotona tullut perinne, joka sai alkunsa jo yli kymmenen vuotta sitten vahvojen ja innovatiivisten tiistaisuralaisten **Helena Virran** ja **Marjatta Koivukarin** toimesta. Perinteet velvoittavat, ja niistä on hyvä ponnistaa, ja perinnettähän pitää viedä eteenpäin.

Kaupunki tarjoaa monenlaista nähtävää ja kuultavaa Pitsiviikon aikana. Tiistaisuralla on haastetta rakentaa omaa toimintaansa riittävän kiinnostavaksi ihmisten astua portista sisään. Tänä vuonna uutta on perinteistä poikkeava näyttely piha-ateljeessa; **Ulla Niemelän** taidokkaat käsityöt ovat varmasti tuoneet sellaisia kävijöitä, jotka muuten eivät olisi tänne löytäneet.

Perinteitä voi siis myös rikastuttaa. Kirpputori on myös uusi toimintamuoto – vanhojen, käytyjen esineiden eletty elämä on kiehtovaa, mutta kaikkein tärkeintähän tässä toimin-

■ Helena Virran ja Ulla Raulan pieni lepoetki.

nassa on saada ihmiset tutustumaan ortodoksisen rukoushuoneeseen ja sitä kautta myös ortodoksisen kirkkoon, uskoon ja kulttuuriin. Kai tämä on eräänlaista lähetystyötä. Viikolla on myös enemmän palveluksia, joihin osallistuu aina sellaisiakin henkilöitä, jotka eivät ole käyneet ortodoksisissa jumalanpalveluksissa. Se on kokemus, jonka haluamme jakaa.

■ **Ulla Raula**, Rauman tiistaisuralla puheenjohtaja

simmäisestä tilkkutyönäyttelystä. Mukaan hän on saanut myös tyttärensä sisar **Julianan** maalaamia ikoneja.

Varovaisesti vieraat siirtyvät rukoushuoneelle. Lauantain vigilian ja sunnuntain liturgian toimitti oma kirkkoherramme isä **Ion Durac**. Liturgian lopussa hän toivotti kaikki tervetulleeksi kirkkokahville, tiistaina akatistokseen ja vielä torstaina ehtoopalvelukseen. Lisäksi hän kertoi, että kirkkokahvin jälkeen kunniavieramme äiti **Kristoduli** Lintulan luostarista luennoisi aiheesta "Kuuliaisuuden merkitys". Kirkkokahvin jälkeen rukoushuone muuntautuu luentosaliksi. Äiti Kristodulin aihe kuulostaa varsin juhlalliselta, mutta hän antoiinkin arkipäivän esimerkkejä kuuliaisuudesta lasten kanssa, parisuhteessa tai vaikkapa työpaikalla.

Pihalla vieras saa vielä nautiskella kupin kahvia tai kylmää raparperimehua sekä tiistaisuralla naisten talkoovoimin tehtyjä leivonnaisia. Moni pysähtyy vielä kirpputoripöydän ääreen, ja arpojahan pitää aina ostaa.

Pitsiviikko on Rauman rukoushuoneelle suuri tapahtuma, kun kirkon ovet ovat avoinna ihmisille viikon ajan joka päivä. Viikko vaatii paljon suunnittelua ja talkootyötä. Viikon loputtua tuntuu, että voimat ovat menneet, mutta seuraavana keväänä tuo tunne on jo unohtunut, ja taas alkaa uuden suunnittelu.

■ Teksti ja kuvat **Tarja Ojanen**

Turun kristinoppileiriläisiä

Lastensivujen toimitus:
Leena Lomu, puh. 040 707 6715,
leena.lomu@hotmail.com

Lasten vapaaehtoistyö

Millaista vapaaehtoistyötä lapsi tai nuori voi tehdä seurakuntansa hyväksi? Millaisia ajatuksia nuoremmilla seurakunnan jäsenillä vapaaehtoistyö herättää? Miksi kukaan ylipäättään haluaa tehdä jotakin vapaaehtoisesti tässä yltäkyläisyyden yhteiskunnassa?

Lapsien osallistuminen vapaaehtoiseen työhön liittyy enemmän ystävällisiin tekoihin kuin materiaaliseen auttamiseen. Jo sota-aikana värvättiin lottien avuksi pikkulottia, jotka auttoivat parhaan kykynsä mukaan kaikissa mahdollisissa toimissa. Eikä heillä ollut kovin korkeaa ikää, mutta halua auttaa senkin edestä. Nykyaikana lapsia on hankalampi saada auttamaan ilman viikkorahaa tai jotain muuta lahjontaa apuna käyttäen. Televisio, tietokone ja kännykät vievät lapsilta liikaa aikaa ja tekevät heistä levottomampia. Tämän takia vanhempien tulisi noudattaa lapsipsykologien antamaa ohjetta: "Tunti ruutua päivässä". Rajojen asettaminen ei tietenkään tunnu lapsesta kivalta, mutta se on ennen kaikkea välittämistä.

Sytä vapaaehtoistyöhön voi olla esimerkiksi yleinen auttamishalu, yhteiskuntavastuun tunteminen, omien lahjojen antaminen toisten käyttöön tai lähimmäisenrakkaus. Monet vapaaehtoistyötä tekevät ovat joskus itse olleet avun tarvitsijoita ja sitä kautta kokeneet toisilta saadun avun tärkeyden.

Vapaaehtoistyö on hyvin arvokasta työtä, olipa se sitten millaista tahansa. Aikuisilla seurakunnassa se voi olla kahvinkeitämistä, ryhmien vetämistä tai vaikka kuljetusavun tarjoamista kirkkoon sitä tarvitseville. Lapset ja nuoret voisivat mennä isovanhempien tai naa-

purissa asuvan yksinäisen vanhuksen luokse ja tarjota pientä apua, vaikka kaupassa käyntiä, ikkunoiden pesua, imurointia tai ihan vaan juttuseuraa. Miksei lapsikin voi pyytää isovanhempiaan lähtemään yhdessä vaikkapa kirkkoon?

Raamatun kertomuksissa kerrotaan paljon erilaisesta laupeuden töistä. Väritystehtävänä on Jeesuksen vertaus laupiaasta samarialaisesta, joka pysähtyi vapaaehtoisesti auttamaan eriaroista ja eri uskontokuntaan kuulunutta pahoinpideltyä ja ryöstettyä miestä (Luuk. 10:30-37). Raamatun kertomuksen mukaan viidestä leivästä ja kahdesta kalasta riitti jaettavaksi viidelle tuhannelle –

AUTTAVAT KÄDET

- Piirrä käsiesi ääriviivat paperille
- Kirjoita paperin yläreunaan: **MINÄ VOIN AUTTAA** ja alareunaan oma nimesi.
- Koristele ja väritä työ haluamallasi tavalla
- Kiinnitä paperi seinälle muistuttamaan siitä, että sinunkin kätesi voivat olla avuksi.

ja siitä jäi vielä ylikin. Pieneltä tuntuva asia voi muuttua suureksi. Pelkkä hymy oikealla hetkellä oikeassa paikassa voi antaa jollekin enemmän kuin arvaatkaan.

■ Leena Lomu

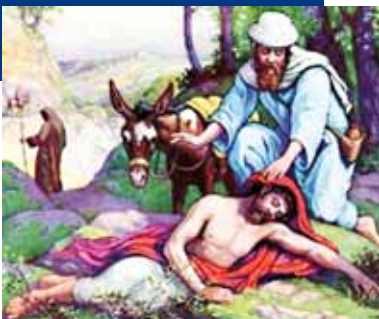
Yhdistä oikein

RAAKEL
JAAKOB
EEVA
JAAKOB
ELIA
LUUKAS

ensimmäinen suuri profeetta
evankelista, lääkäri ja taiteilija
Jeesuksen veli
Labanin tytär, Jaakobin toinen vaimo
ensimmäinen nainen
Iisakin toinen poika, Esaun kaksoisveli

Väritystehtävä

Pikkukuvasta näet mitä värejä voit käyttää

Mulla on kaksi kättä, (nostamdenmatkädet ylös) jota käytän päivittäin. Käsiläntentytätä (debyjöviraasi nulaavaa aralla). Käsilävönsoittaa (desoittaviraasi rumpuja) ja harastaa erilästä liikuntaa (depedaaviraasi temistä). Käsiä tarvitsen, kun siivoan (depyhki viraasi pöytäitä pesiikkunota) tai silloin, kun valmistan ruokaa (vakaakemvahtoa). On väijäksiläme, jolloin käsiä ei tarvita silloin kun ruokataan! (läitäkädet poskenalle, niinkunnukkuisit).

Vertaus laupiaasta samarialaisesta

Muuan lainopettaja halusi panna Jeesuksen koetukselle. Hän kysyi: "Opettaja, mitä minun pitää tehdä, jotta saisin omakseni iankaikkisen elämän?". Jeesus sanoi hänelle: "Mitä laissa sanotaan? Mitä sinä itse sieltä luet?" Mies vastasi: "Rakasta Herraa, Jumalaasi, koko sydäimestäsi ja koko sielustasi, koko voimallasi ja koko ymmärrykselläsi, ja lähimmäistäsi niin kuin itseäsi." Jeesus sanoi: "Oikein vastasit. Tee näin, niin saat elää."

Mies tahtoi osoittaa, että hän noudatti lakia, ja jatkoi: "Kuka sitten on minun lähimmäiseni?"

Jeesus vastasi hänelle näin: "Eräs mies oli matkalla Jerusalemissa Jerikoon, kun rosvojoukko yllätti hänet. Rosvot veivät häneltä vaatteetkin päältä ja pieksivät hänet verille. Sitten he lähtivät tiehensä ja jättivät hänet henkiviiveriin. Samaa tietä sattui tulemaan pappi, mutta miehen nähdessään hän väisti ja meni ohi. Samoin teki paikallan osunut leeviläinen: kun hän näki miehen, hänkin väisti ja meni ohi.

"Mutta sitten tuli samaa tietä muuan samarialainen. Kun hän saapui paikalle ja näki miehen, hänen tuli tätä sääli. Hän meni miehen luo, valeli tämän haavoihin öljyä ja viiniä ja sitoi ne. Sitten hän nosti miehen juhtansa selkään, vei hänet majataloon ja piti hänestä huolta. Seuraavana aamuna hän otti kukkarostaan kaksi denaaria, antoi ne majatalon isännälle ja sanoi: 'Hoida häntä. Jos sinulle koituu enemmän kuluja, minä korvaan ne, kun tulen takaisin.' Kuka näistä kolmesta sinun mielestäsi oli ryöstetyn miehen lähimmäinen?"

Lainopettaja vastasi: "Se, joka osoitti hänelle laupeutta." Jeesus sanoi: "Mene ja tee sinä samoin."

SKIITTASAAREN

KARI M. RÄNTILÄ

vihkiäisjuhlaan

Rovasti Markus Petsalo matkalla Saimaan skiittasaaren uuden tsasonan vihkiäisjuhlaan. Ilkossa Saimaan keskellä vihittiin saaren toinen tsasouna käyttöön 14. elokuuta. Asiasta lisää seuraavassa Analogissa.

Tilauslipuke

ANALOGI

Huomaa, että seurakunnan jäsenenä saat lehden lahjana
ORTODOKSINEN SEURAKUNTALEHTI

I. luokan
posti-
merkki

TILAA itsellesi tai ystävällesi lahjaksi ANALOGI 21€/vuosi

Lehden saaja

Lähiosoite

Postinumero

Postitoimipaikka

Maksaja (ellei saaja)

Lähiosoite

Postinumero

Postitoimipaikka

ANALOGI

Tampereen ortodoksinen seurakunta
Suvantokau 10 A
33100 Tampere